(*c*) Yes. It is not in a good condition.

(*d*) (i) It is under preparation.

(ii) Not yet known.

(iii) No.

(iv) After sanction to the estimate.

Report on Bellara Gold Mines.

Sri B. V. NARAYANA REDDY (Bagepally-Gudibanda).—Sir, on a point of order. To a question put by Sri Sydney Thomas whether the report on the Bellara Gold Mines by the Mining Engineer would be kindly placed on the Table of the House, the answer given was 'Yes'. They have not placed it on the Table.

Mr. SPEAKER.—It was said it would be laid on the Table. I request the Hon'ble Minister concerned to do so.

Sri A. G. RAMACHANDRA RAO.—Yes, it will be placed.

BILL LAID ON THE TABLE.

Cattle Trespass (Amendment) Bill, 1954, as Passed by Legislative Council.

SECRETARY.—Sir, as required by Rule 90(f) of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Mysore Legislative Assembly, I beg to lay on the Table of the House a copy of the Cattle Trespass (Amendment) Bill, 1954, as passed by the Legislative Council on 15th October 1954.

DISCUSSION ON Q. No. 79.

Formation of Karnataka and Future of Mysore.

Mr. SPEAKER.—Sri J. Mohamed Imam has given notice of intention to raise discussion under Rule 39 on the subject matter of question No. 79 which was answered on the floor of the House on 11th October 1954. The question relates to the future of Mysore and formation of Karnataka. Since the matter is of sufficient public importance, the notice is admitted and the discussion will take place at the conclusion of business on Wednesday the 20th October 1954.

DISCUSSION ON Q. No. 80.

Breaches of Sangenahalli and Thuppadahalli Tanks.

Mr. SPEAKER.—The same member has given notice of intention to raise discussion under Rule 39 on the subject matter of another question, *viz.*, Question No. 80 which was included in the list of business for 15th October 1954. The question relates to the breaches of Sangenahalli and Thuppadahalli tanks and was not reached in the question hour of that day. Since the matter is of sufficient public importance, the notice is admitted and the discussion will take place at the conclusion of business on Friday the 22nd October 1954.

PUBLIC ACCOUNTS COMMITTEE REPORT.

Sri A. G. RAMACHANDRA RAO (Minister for Education).—Sir, I beg—

> "That the Report of the Public Accounts Committee on the Appropriation Accounts, 1950-51 and Audit Report, 1952 and Finance Accounts, 1950-51 and Audit Report, 1951 be taken into consideration."

Copies of this report have already been circulated and are in the hands of Hon'ble Members. Discussion may take place on the report.

Mr. SPEAKER.—Motion moved:

> "That the report of the Public Accounts Committee on the Appropriation Accounts, 1950-51 and Audit Report, 1952 and Finance Accounts, 1950-51, and Audit Report, 1951, be taken into consideration."

Sri S. SRINIVASA IYENGAR (T.-Narasipur).—Mr. Speaker, I rise to offer my observations on the report of the Public Accounts Committee on the Appropriation Accounts, 1950-51 and Audit Report, 1952 and Finance Accounts, 1950-51 and Audit Report, 1951. Sir, this is the first time that we are having the opportunity of offering our observations on the audit note of the State. This is certainly the first time that the Accountant-General and the Comptroller are placing the accounts of the State and their audit notes before the Legislature according to the Constitution. If the proceedings of the Public Accounts Committee are gone through in detail, it will be seen that there were demands by members that the Chairman of the Committee should be from the Opposition party. Page 18 shows that there is no objection under the rule. The Secretary read out the rule. The provision is as follows :—

> "The Chairman of the Committee shall be appointed by the Speaker from amongst the members of the Committee."

But in this case the previous Speaker was pleased to appoint the Finance Minister as the Chairman. At least hereafter I urge that the Opposition or any member of the Opposition who is in the committee be appointed as Chairman. I have sufficient reason to urge this, because the Accountant-General has. . . .

Mr. SPEAKER.—May I bring to the notice of the Hon'ble Member that it is provided in the Rules of Procedure that the Finance Minister shall be a member of the Committee? You can bring an amendment to the rule if you want the Chairman be to some one else. Till it is approved by the House you should can not criticise the selection. I think the point was raised by the Leader of the Opposition in the previous years and we thought of examining it in the Rules Committee.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—I was coming to that. Because there was an observation of the committee also to that point. Thank you very much, Sir, I myself was coming to that point in the course of my arguments.

I was just saying and my argument was further strengthened by the observation made by the Accountant-General about the practice in other countries. In the same page 18 it is stated by the Accountant-General that according to the revised procedure of the House of the People with regard to the constitution of the Committee on Public Accounts, that in India the Chairman belonged to the political party in office while in England, by convention, a well-known member of the Opposition was selected as the Chairman and that it was to be hoped that that practice would be adopted in India also. This is what he has stated in his report. The Committee has therefore recommended that the Rules of Procedure of the House may be amended in order to accommodate this opinion. Therefore I submit, Sir, that the Rules of Procedure should be amended in such a manner as to have the Chairman for the Public Accounts Committee from the Opposition.

In this connection I would like to point out the other observations of the Committee, namely that the accounts are not being presented in a reasonable time. For example the Audit accounts and the Appropriation report for the year 1951 are presented to us in the year 1954-55, after a lapse of 4 to 5 years. It is no use making any observation now about the accounts of things that happened several years ago and therefore the decision of the Committee to the effect that the accounts of every year should be presented within at least one year after the closing of the year is to be accepted.

The third point I want to make is about the percentage of savings. Last year in the course of my budget speech I had also mentioned that there has been very large variations in the budget estimates. The Public Accounts Committee too have made a similar observation. For the year 1950-51 there have been variations to the tune of 18·3 per cent of the final grants. In nearly 24 cases these variations have been noticed. The Minister will remember that there are certain cases

where the variations range from 30 to 100 per cent. This is most unsatisfactory, because why should we estimate so heavily and at the same time show savings at the end of the year? The Speaker also had observed in the course of discussion that it would come in the way of other departments, which may be requiring funds. If some department holds up unnecessarily large sums of money, that will come in the way of other departments badly in need of sufficient funds. Therefore variations should not be very large. As the committee put it correctly, variations should be within 10 per cent. If there are large variations, then we can safely assume that in 1954-55 there will not be any deficit at all. So there should not be such abnormal variations. They should work properly so as not to give room for criticism. In fact the Chairman of the Committee, that is the Chief Minister himself, has said in page 20 as follows:—

> "There is one good argument in Mr. Imam's contentions. If there are large savings it speaks of the inefficiency of the Department."

So, Sir, we hope that the Departmental Heads will send estimates in such a manner as to have the least amount of savings at the end of the year.

The Public Accounts Committee have also made another important reference about supplementary estimates. They have drawn our attention to this fact: In the year 1950-51 the budget provision was Rs. 24·17 crores; Government moved a supplementary demand to the tune of Rs. 2·12 crores. Why? The accounts show that for 1950-51 the expenditure was Rs. 20·148 crores only. Thereby the savings were Rs. 4·81 crores. When the original estimate itself had not been fully spent, where was any need to move supplementary demands? So, supplementary estimates are being moved irrespective of the fact whether there would be savings or not, whether the amount already granted is enough or not. This shows that there is indiscriminate demand for money and the Government move supplementary demands before the House. The Committee feels very strongly about this issue and I entirely agree with the committee.

The fourth issue is control over expenditure. The Heads of Departments are not having any control over expenditure and as such they cannot check the expenditure of each department. Instances have been brought to notice of excess expenditure. The most important examples are as follows:—

...	Final Grant for 1950-51	Expenditure	Excess
	Rs. in lakhs	Rs. in lakhs	Rs. in lakhs
Land Revenue ...	53·79	57·17	3·38
Irrigation Works ...	14·05	27·78	11·83
Agriculture and Animal Husbandry.	1,10·00	1,45·00	34 64
K. R. S. Hydro-Electric Works.	81·71	86·91	5·20
Industrial Works ...	1,39·0	2,00·0	61·04

If there is so much of expenditure in excess, it means automatically that the Heads of Departments have no control whatever about expenditure in their departments. It is true that, as I have explained, because they have not enough staff it has not been possible for them to keep a watch over the expenditure. After all we will be spending very little towards the staff,

(SRI S. SRINIVASA IYENGAR.)
and I feel the Government can take steps to strengthen the Accounts staff of the Departments.

The Accountant-General has also made a very important remark and it is as follows:—

> "But it was seen that even during 1953-54' none of the departments had followed the instructions and no Head of a Department or controlling officer appeared to have exercised any check over the flow of expenditure in the absence of proper accounts."

What a sorrowful state of affairs! If the Departmental Heads have no control over expenditure, I do not know how the Government can be efficient? It means otherwise, that the Government is absolutely inefficient (*Laughter*). It is proved by this statement.

Sri B. V. NARAYANA REDDY (Bagepalli-Gudibanda).—I wish the Hon'ble the Finance Minister is present now. Such an important discussion is going on.

Sri A. BHEEMAPPA NAIK (Molakalmuru).—But the Hon'ble Revenue Minister has already said that there is joint responsibility and any Minister can speak on behalf of any other.

Sri B. V. NARAYANA REDDY.—Is he the Speaker, Sir?

Sri J. MOHAMED IMAM (Jagalur).—One important issue arising out of this is this: This is the report of the committee; and one member of the committee must take charge of the report in case an occasion arises to clear some facts. Generally it will be the Chairman of the Committee, because it is the report of a committee and the Government have nothing to do with the report, as it is not their report. Naturally members of the committee hesitate to take part in the debate, because they themselves are a party to this report. So I think some body must be in charge of the report.

Mr. SPEAKER.—We shall examine it.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—Sir, I was making a reference about the excess of expenditure over the grants. I would like to draw the attention of this House to the recommendation of the Public Accounts Committee. If recommends that these excesses may be regularised by placing a statement of excess expenditure and by obtaining appropriation at the next session of the Legislature. I think it must have been placed before the House now. This was the proper time for placing such excess demands before the House. But I am sorry to know that the Government have not taken steps to implement the recommendations of the Public Accounts Committee so far as this item is concerned. It is really highly irregular to permit certain excess expenditure to go uncovered by the sanction of the legislature which is the only competent authority to sanction it.

Next, Sir, we come to 'Financial irregularities'; there have been very many financial irregularities in the year 1950-51. Sir, there is so much that can be said and perhaps the Hon'ble Speaker may not permit me to take so much time. So I will be brief.

Mr. SPEAKER.—I will give you time.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—Thank you very much, Sir.

Sir, the Public Accounts Committee have taken a good lot of pains to look into each case, to summon witnesses and study the whole file and put questions, so that the Legislature may have a very good picture of how things stand. I was very delighted to find when I was reading the book that really they have done the finest possible service to the State. The only thing is, it refers to accounts of four years ago. Unfortunately we do not have a report relating to accounts of recent years. Perhaps when the accounts of recent years come before the House, I may not be in the Legislature at all. It may be so late. Sir, taking the financial irregularities of the year 1950-51, the most important items under which the Public Accounts Committee have classified the expenditure is as follows:—

The first is, loss incurred in relining the Blast Furnace: Two lakhs of rupees have been spent in relining the Blast Furnace and the Blast Furnace

has collapsed. The whole thing is a total loss. Government have not taken proper steps to see that it was properly done.

The other point is, the losses in the Government Electric Factory. I will come to that point subsequently. Sir, on page 92 of the report you find the details mentioned. If the Speaker permits, I will read the whole para. It explains the position very nicely and it does it much better than what I can do:

> "P. 92. The Director of Industries and Commerce explained that the loss was the accumulated effect of the situation for a number of years. The rules required that when a balance sheet was prepared, materials at the end of the year should be valued at cost or market value whichever was less. That practice has not been followed strictly in Government concerns. They found that materials carried value which had not been fixed for a number of years. A scheme for manufacturing electric motors was sanctioned in 1943-44 and the machinery was installed but it did not go into production for some reason or other. The result was that the accumulated Rs. 10 lakhs worth of equipment and raw materials together with depreciation thereon had been shown in the balance sheet. 200 people were appointed for this purpose and the overhead and labour charges could not be charged to any particular production. Further, they had obtained large quantities of bakelight powder at high rate and its price had come down considerably. These large quantities of bakelite powder were ordered but nobody had foreseen that the prices would come down still. With regard to physical loss of stores, investigation was made and certain items were found missing. But it was not possible to enforce personal responsibility."

The opinion of the members was:

> "The members felt that personal responsibility should be enforced in such cases."

Well, Sir, with regard to working capital also, "there was as much as 9 lakhs worth of hardware material not immediately required and now they have taken a decision to dispose of these materials as soon as prices have gone up a little and they would not lose much." Why I have quoted this is to show that they will introduce to schemes and they will not bestow much thought on them. I will also quote another instance.

Sir, on the Fertilizer Factory, they spent 2.2 crores. Prior to venturing on the project, they did not care to see whether power was available. They have entered into the habit of spending money on schemes without even verifying fundamentals. They have even entered into a contract. It has involved them in a commitment of 6.4 lakhs. Even now they have not terminated the contract; they have already toured foreign countries; they have paid bills all along not knowing that the Government of Mysore had not enough power, but yet they spent money. What a scandalous state of affairs so far as public funds are concerned! We have to know today what has happened in 1950-51! Surely the Government should not be so irresponsible about public moneys. A trust has been placed in the Ministry and the Ministry has been spending as they like without due regard to the well-being of the people in their minds.

Well, Sir, another big scandal—a big waste of money so far as the food Department is concerned. The examination by the Members of the Committee of the Director of Food is very valuable. They have put frank questions and elicited answers. The Members and especially the Hon'ble Speaker have all participated in this examination and put questions to the Director with reference to the Thur Dhal incident. It was perhaps in the year 1942-43. It may be stated that the Government has not adjusted the loss till 1948.

Sri J. MOHAMED IMAM.—Another suggestion I want to make. This report contains recommendations which affect all the Ministers.

Mr. SPEAKER.—I am also conscious of it. But since the other House is also in session, we have to allow some Ministers to be present there.

Sri J. MOHAMED IMAM.—All the Ministers not being present in this House at this time is a very great handicap, Sir.

Mr. SPEAKER.—I am also thinking about it.

Sri B. V. NARAYANA REDDY.—Of the two which House should be better represented, Sir ?

Mr. SPEAKER.—Please do not make such statements.

Sri K. PUTTASWAMY (Sreerangapatna).—May I request that this may be taken up at some other time when Government members could more conveniently be present ?

Mr. SPEAKER.—I have sent word. We will make arrangements. Let us go on.

Sri Mulka GOVINDA REDDY (Chitaldrug).—It is better that this question is taken up at some other time.

(At this stage the Hon'ble Chief Minister entered the House and took his seat.)

Mr. SPEAKER.—We will make arrangements for all the concerned Ministers to be present. Only three Ministers are concerned with this.

The leader of the House who was the Chairman of the Public Accounts Committee and who is in a position to answer all questions, is present. You need not worry now.

Sri K. HANUMANTHAIYA (Leader of the House and Chief Minister).—There is no difficulty for the Ministers to be present here. As you know the Legislative Council is also sitting and I was not able to attend the Legislative Council even once. Therefore I had to answer questions there. Today is a non-official day in the Legislative Council and two Ministers have to be there and the rest of us will be here.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—Sir, I was referring to the Thur Dhall incident. This transaction took place in 1942-43 and the accounts were completed or the case was not closed till 1948. Six long years have elapsed. Many things have become untraceable. What is the use of looking into the accounts of so back a period as 1942-43. My point in raising this question is just to impress on this House that things should not be allowed by the Government to drift. In page 30, the Accountant-General who is unfortunately no long with us,—may his soul rest in peace !—Mr. Ghatak, the then Accountant-General of Mysore, has been pleased to remark like this :

> "They allow things to drift for eight years. This is a thing I object to. The Food Department must take credit. We will not be able to effect recovery if it is delayed."

The Director of Food Supplies says that the records are not available. Why I quote these things is, the Government allow things to drift and this is what has happened. Well, Sir, so far as Thur Dhal is concerned, it may be argued that there was scarcity. They entered into contracts under the basic plan. They received some allotments from U.P. and Hyderabad—2,500 bags from U.P. and from Hyderabad 11,500 bags.

1-30 P.M.

The Government entrusted the work to two merchants. I do not know how they selected these two persons and it is those two merchants who made the Government to lose Rs. 2,36,622-5-7, in one deal. Well, Sir, these two merchants are Hajee Habib Ahmed Moosa and Hajee Habib Peer Mohamed. Curiously enough their names are identical and perhaps they may belong to the same family.

Sri K. HANUMANTHAIYA.—Hajee means . . . .

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—I know ; it means, 'saint'. Their names are identical except the last two words and so I thought they were members of the same family. That is an incidental observation. These two merchants were *entrusted to* purchase a stock to the extent of 41,141 bags of

thur dhal. They were actually purchased and the Government was able to sell 28,273 bags only. Twelve thousand and odd bags remained unsold. Hon'ble Members in the Committee have observed that the quality imported was of an inferior one. I will read the relevant portion, Sir.

"SRI V. M. MASCARENHAS.—Have the merchants of Mysore complained to Government that the dhal imported was not of the right quality?"

"SRI H. S. RUDRAPPA.—There was a lot of complaint that so many articles imported were not of the right quality and that they were of inferior quality. If the right type of quality was imported, why was it not sold?"

Sri K. HANUMANTHAIYA.—Why do you not read my remarks also?

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—I proposed to avoid it, Sir; I will read it. (*Laughter*). I want to point out another thing. Under the basic plan of the Central Government they had no doubt permitted to buy eleven thousand bags of thur dhall from Hyderabad and to sell jaggery to them. I do not know whether Government took the necessary steps to sell jaggery to Hyderabad. Supposing, they had undertaken that; then, there might not have been any loss at all. Another point is, the Director has remarked that for one year the dhal that was imported was not sold; it was held in stock. Why? The Government said, there was scarcity condition, it should have demanded the release of the stock. To a suggestion made by Sri M. Madiah, the Finance Minister has said that it was necessary to examine the concerned officers. But, no officer was called for. The next day, when the Committee met, the subject was not touched at all. The previous day the Minister said that the particular officer would be called upon and examined and the next day, I find nothing is done! Did any Government officer go there to see the quality of dhal, was any officer entrusted with this work or were only two merchants entrusted with this? Sir, these things deserve greater scrutiny. If there are no records, there is no question; but, if there are records available, please see these things are gone into as this involves heavy loss.

Sir, the present Speaker, as a member of the Public Accounts Committee, has been pleased to observe that the loss due to food operation in the year 1950-51 was 56·64 lakhs. Perhaps, subsequently to 1950-51, for these four years we may not have sustained any loss because the Chairman of the Committee observed that the Government was dealing on 'no profit', 'no loss' basis. But, such a heavy loss must certainly be accounted for. Many explanations could be given; but the real culprit has to be booked. Sir, there are many others also who are responsible for this loss and who have contributed their little mite to make Government to incur heavy loss. I am referring to the mill-owners. There are many mill-owners who were just nothing prior to 1942 and today they are worth several lakhs. How did it happen? These things will have to be gone into in greater details. We must tag on the responsibility on some one or other.

Sir, so far as the Medical Department is concerned, it is really very surprising to see the Director of the Department admitting that payments have been made more than the claims. Here, a question was put to him as to how moneys could be paid more than what was due, but he has kept quiet. A remark is made that such irregularities in the department should never be allowed to continue. We must ask the department to work more efficiently.

I next come to irregular execution of works without sanction to estimates. Sir, I am not making any reference to any individual but I am speaking of the efficiency of the department. Sir, administration of many departments are inefficient and greater care should be paid for State funds; that is what I am concerned with. Sir, I had better read the notes.

"The Committee feels that the following observations made in

(SRI S. SRINIVASA IYENGAR.)

the previous report have not been followed :—

> It is seen that the department sought only administrative approval for the project at the time. They should have obtained technical sanction for the project subsequently before they took up the execution of the works and even if it was not possible to prepare detailed estimates for every part of the project before technical sanction was obtained, the department should have at least prepared the detailed estimates of the component parts of the project, which they had taken up for execution and obtained sanction for the same as per Article 82 of the Mysore Public Works Account Code. The Committee found that even that has not been done in the case of most of the component parts. The Committee could not accept this explanation however useful a purpose it might have served in the matter of expediting the project. This cannot be considered a purely formal one because without the detailed estimate, the Audit Department could have no basis for checking whether any expenditure was within the sanctioned amount and could not say whether the expenditure was regular or not. The Committee felt that in the case of such big projects, it was necessary to see that every pie spent was regular and observed that the department should take immediate action in getting the sanction and communicating it to the Accountant-General with the estimates."

It is a very important point. Many works are undertaken without the technical sanction; without, in fact, a regular sanction of Government. I may mention in this connection, the Tunga Bhadra, the Bhadra and Nugu Projects. What has happened is, projects have been prepared in 1942, 1943, 1944. The Public Works Department no doubt, prepared a rough estimate and administrative sanction has been obtained. But, administrative sanction is only a sanction for the department to undertake the work. For spending money, they must have regular estimates sent to Government and sanction obtained. Government must be in a position to know whether any money could be spent on the project. Bhadra Project which was to have cost 8 crores according to the rough estimate, to-day, it is about 22 crores or 25. . . .

Sri Kadidal MANJAPPA (Minister for Revenue and Public Works).—17·5.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—All right, Sir. Perhaps, I do not know, you will be facing with another revision.

Sri K. HANUMANTHAIYA.—That is an age old tradition. (*Laughter*)

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—How can the Government cope with the situation, if they do not know how much funds they must provide? For Bhadra Project, the Chief Engineer has said, it has already taken 25 years to prepare a scheme. It is not yet complete. What a colossal waste of time! It must be expedited and the Government should have a proper estimate. In this cnnection, I must also say, large amounts of money, to the tune of 50 to 60 lakhs, are spent by works proposed by the Local Self-Government. It is being spent for a number of years. Government does not know whether it can be recovered or not. Many Local Bodies have not paid. Such things should be looked into and the proper hold must be there.

I now come to Capital and Revenue Accounts. This is another major irregularity. We are asked to vote. We give our sanction. Even if we do not, you have a majority and therefore, you will get it sanctioned. The Capital and Revenue Accounts are not being maintained. We do not know how much return is to be got. You pay so much to industrial concerns, there is so much of depreciation and you do not know where you are. The Krishnarajasagar work was taken up in 1925 and still the account is not finalised.

Do Government need 30 years to finalise the account of a project? This is a most unsatisfactory state of affairs. Such things should be looked into.

Outstandings under advances for purchase of seed and manures. Sir, it may not be possible for me to estimate the loss. Manure was imported by Government of Mysore. This import came and everybody wanted to take it. I do not know if Government have maintained any account as to who have all taken this manure and the amount outstanding thereby. Government of Mysore have made the payment to Government of India for this purchase. This was issued to raiyats and I do not know whether the Govenment are in a position to collect the money. Many Multi-purpose Societies have drawn this. Who have drawn, what is the outstanding, all these things should be properly accounted for. The Public Accounts Committee have rightly observed that these things must be properly looked into and immediately looked into so that there might not be further losses.

Then, I will come to matters connected with accounts of commercial concerns. Perhaps this is the worse charge levelled by the Committee. We are providing funds for them from the consolidated funds of the State. So the State has a right to borrow and you have got good credit; the State continues to buy money and what happens to that? This is simply kept back as dead stock in commercial concerns. I will quote one or two or three or four, or half a dozen or even hundred cases. To start with I will take up Iron and Steel Works. What is the stock position today? It has a stock worth Rs. 1 crore, 1 lakh, 52 thousand and seventy-seven by the end of 1953-54. Is it creditable? And that amount belongs to the Government of Mysore and the State has to pay interest on it. It is not available for any other developmental work and yet you have to maintain so much stock and you are not in a position to sell it. Why? Either the sales organisation is defective or production has no relation to the market. These are the two defects. They must be set right immediately.

I will give another instance, of silk factory. It manufactures 90,000 yards of parachute silk . . .

Sri K. HANUMANTHAIYA.—They did not expect the War to conclude.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—They should not make the people of Mysore to lose. Whose money is that?

Sri K. HANUMANTHAIYA.—As the Hon'ble Member knows, there are certain risks in business. This parachute silk was manufactured for the purposes of the War and they could not ask the War to continue in order to have a market for this particular kind of silk. Therefore, just as war profit was unexpected, the loss also was unexpected.

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—I think, Sir, if the Government industrial concerns are managed on business lines it will be possible for the Government to work them well and get profits. I believe the Leader of the House agrees with me when I say that Government industrial concerns are not running on commercial lines as a private person would run. That is why there is so much of defect. This will continue until youe stablish an Industrial Board vested with authority to deal with matters so far as production is concerned. Further, the system of accounts adopted by the Government of Mysore so far as industrial concerns are concerned is not correct. We had a very good accounts system previously, when the concerns had individual accounts. Unless the concerns earn, they will have no money to spend. Today it is not so. All the receipts on account of sales, etc., are booked under Revenue and all expenditure under Expenditure. One thing has no relation to the other. So much so the officer goes on drawing funds whenever he needs them. If he sells the stock he gets the money to the revenue side and if he does not he keeps it under stock. Huge stocks are maintained and it is not to the credit of the State to maintain such heavy stock, because you have got the risk of deficit and falling prices. Suppose the prices fall tomorrow the stock may not be worth one crore.

Sri K. HANUMANTHAIYA.—But if prices go up?

Sri S. SRINIVASA IYENGAR.—If the present trend in the market is any indication, I believe it will not go up. Already falling in prices is forecast. How can the price ever rise? There will naturally be loss. The trend is like that. The world position is like that. Every country is fighting for a market for its own products. No restriction is placed now. Even Russia is coming to the picture. Prices will naturally go down and when they come down, we will suffer heavily. We are interested in the welfare of the State. So let us have no such huge stocks. The Committee has stated that no such stock should be kept and production should stop. In fact I wanted to say that an experienced officer in cost accounting should be appointed. It is an important industrial concern. I entirely agree with observations of the Committee.

The last thing is in respect of Finance accounts. I would like to quote what the Committee has stated about this matter. It has stated:

> "An appreciable portion of the balances may become irrecoverable if timely action for reconciliation of balances is not taken."

Money is due from many people. Several institutions have borrowed funds. Several factories have been advanced loans. All these things come under Loans and Advances. If proper recoveries are not effected, they become irrecoverable. I believe Government will certainly take action on the lines suggested by the Committee which has done very valuable work.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಸಿ. ಬಸಪ್ಪ (ತರೀಕೆರೆ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಧಿಕಾರ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಮೇಲೆ ಎರಡನೆಯ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲನೆ ಸಾರಿ ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. 1949-50ನೆಯ ಸಾಲಿನ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಸಮಿತಿ ವರದಿಯನ್ನು 1951ರಲ್ಲಿ ಆಗಿನ ಫೈನಾನ್ಸ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿ. ದಾಸಪ್ಪನವರು ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಾಗ ದೀರ್ಘ ಭಾಷಣಮಾಡಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಈ ದಿವಸ ಸಹ ಈಗಿನ ಫೈನಾನ್ಸ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಸಮಿತಿಯವರು 1950-51ರ ಆಡಿಟ್ ವರದಿಯಮೇಲೆ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬಂದಿದೆ. ಇಷ್ಟು ಹಳೆಯದಾದ 1950-51ನೆಯ ಸಾಲಿನ ವರದಿ 1954ರಲ್ಲಿ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಬರುವುದು ಎಂದರೆ ಅದು ಬಹಳ ತಪ್ಪು ಎಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಆಡಿಟ್ ವರದಿಯೇ ಆಗಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯ ಅವಗಾಹನೆಗೆ ಬಂದರೆ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು ಮಾಡಿದರೆ, ಇರತಕ್ಕ ನ್ಯೂನಾತಿರಿಕ್ತಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಈಗ ಬಂದಿರುವ 1950-51ರ ವರದಿ 1954ರಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ ನಾವು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಅದರಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ನ್ಯೂನಾತಿರಿಕ್ತಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಶ್ರೀ ಮಹಮ್ಮದ್ ಇಮಾಂರವರೂ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವರದಿಯ 31ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಚೇರ್ಮನ್ನರು ಈ ರೀತಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ :

> "We are holding the officers responsible here for acts done by somebody else. That is the real difficulty. That is why I appreciated Sri Imam's remarks yesterday that the audit report must come immediately. Then we can pull up the people responsible."

ಇದು ಬಹಳ ಅಗತ್ಯ. ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ಆಡಿಟ್ ವರದಿ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ಸದಸ್ಯರು ಆ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನುಮುಂದಾದರೂ ಹಣಕಾಸಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳೂ ಅಕೌಂಟೆಂಟ್ ಜನರಲ್‌ರವರೂ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಇದಕ್ಕೆ ತೀವ್ರಗಮನವನ್ನು ಕೊಡುವರೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ. ಈ ವರ್ಷ ನಾವು 1950-51ರ ಆಡಿಟ್ ವರದಿಯಮೇಲೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತೇವೆ, ಅನೇಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತೇವೆ. ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕಾದುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ, ಸಂಸ್ಥಾನದ ಆಯವ್ಯಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಲೋಪದೋಷಗಳೂ ಮತ್ತು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಲಹೆಗಳೂ ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಸದಸ್ಯರು ಟೀಕಿಸಿ, ಸಲಹೆಗಳನ್ನಿತ್ತರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಪುರಸ್ಕಾರ ಕೊಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವರದಿಯ 110ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ :

> "Procedure to be followed by the Executive Government on the recommendations of the Public Accounts Committee.—
>
> The action taken by Government on the recommendation of the Public Accounts Committee has to be reported to the Committee for their information before they meet

to consider the next year's Appropriation Accounts. In order that the Committee may be kept fully aware of the action taken by the Executive on the several points raised in their report, the Finance Department should forward quarterly to the Committee a statement showing the action taken by Government on the several points raised by the Committee on the Appropriation Accounts of the Government of each year. In cases where Government do not accept the recommendations of the Committee, it should be arranged by Government that the matter is remitted to the Public Accounts Committee through Audit for reconsideration. If, after reconsideration, the Committee do not reiterate their recommendation, the matter ends. If, however, the Committee reiterate their recommendation and if, in spite of it, Government do not accept the recommendation, the matter has to be brought to the State Legislature either by Government in the form of a resolution or by a further report by the Public Accounts Committee."

ಹಿಂದಿನ ಆಡಿಟ್ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸರಿಪಡಿಸಿದರು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದ ಆಡಿಟ್ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು summary report ಇರಬೇಕಾದುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಇದನ್ನು ಇನ್ನುಮುಂದಾದರೂ ಗಮನಿಸಿ ಆಡಿಟ್ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು summary reportನ್ನು ಅಳವಡಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬುತ್ತೇನೆ. ಈ ವರದಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಕೆಲವು ಬಾಬುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಖರ್ಚಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಒಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ: under Industrial works–ಗ್ರಾಂಟು 32–ಸೀರಿಯಲ್ ನಂಬರ್ 16–ಇದರಲ್ಲಿ final grant ಒಂದು ಕೋಟಿ 79 ಲಕ್ಷ ಚಿಲ್ಲರೆ, ಖರ್ಚಾಗಿರುವುದು 2 ಕೋಟಿ 74 ಸಾವಿರ ಚಿಲ್ಲರೆ ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು 61 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಜಾಸ್ತಿ ಖರ್ಚಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಶೇಕಡ ಐವತ್ತರಷ್ಟು over the final grant ಖರ್ಚುಮಾಡಿದಹಾಗಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇಲಾಖಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಆ ಬಾಬಿಗಾಗಿ ಒದಗಿಸಿರುವ ಗ್ರಾಂಟಿನ ಬಗ್ಗೆ ಲೆಕ್ಕವನ್ನೂ ಸಹ ನೋಡದೆ ಮನಸ್ವಿಯಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತಪಡುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಸಮಿತಿಯವರು ತಿಳಿಸಿರುವ ಹಾಗೆ ಖರ್ಚು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹತೋಟಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಿಲ್ಲ. ಇನ್ನುಮುಂದಾದರೂ ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳೂ, ಫೈನಾನ್ಷಿಯಲ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರೂ ಮತ್ತು ಅಕೌಂಟೆಂಟ್ ಜನರಲ್‌ರವರೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ಣ ನಿಗಾ ಕೊಟ್ಟು ಒದಗಿಸಲಾಗಿರುವ ಗ್ರಾಂಟಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದುಚಿತವೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

Commercial Concerns ಲೆಕ್ಕದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ the system of stock taking is defective ಎಂಬುದು ಸಮಿತಿಯವರ ಅವಗಾಹನೆಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ನನಗೆ ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸೊಸೈಟಿಗಳಲ್ಲೇ stock ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಲೋಪದೋಷಗಳೇನಾದರೂ ಕಂಡುಬಂದರೆ ತಪ್ಪು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ stock-taking ಬಗ್ಗೆ ಬೇರೆ ಏಜೆನ್ಸಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಇಲಾಖೆಗಳ ಆಡಳಿತ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದವರು ಬೇರೆ ಏಜೆನ್ಸಿಯೊಂದನ್ನು ಈ stock taking ಬಗ್ಗೆ ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕಾದುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಸಮಿತಿ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಸಲಹೆಯಮೇರೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದುಚಿತವಾದುದೆಂದು ನಾನು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತೇನೆ. Proper system of cost accounting ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರು ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಸಲಹೆಗಳು ಅಮೂಲ್ಯವಾದವು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ cost accountingನಲ್ಲಿ ನೈಪುಣ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಒಬ್ಬ ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಿ ಇದ್ದರೆ, ಈ cost accounting ಬಗ್ಗೆ ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತೇನೆ.

2 P.M.

ಇನ್ನು ಈ ಮಲ್ಟಿಪರ್‌ಪಸ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಅಪ್ಪಾಜಪ್ಪನವರ ಎಕ್ಸಾಮಿನೇಷನ್ ಆಗುವಾಗ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನ್ಯೂನಾತಿರಿಕ್ತಗಳು ಇವೆ. ಅವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ, ಅವರು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ:

"About 31 lakhs of rupees are still due by societies. The 70 lakhs of rupees shown as outstandings include the outstandings of other departments also."

ಹೀಗೆಯೇ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದು ಓದಿದರೆ ಸರಿಯಾದ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಇಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಲ್ಟಿಪರ್‌ಪಸ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳು ಹೋಬಳಿ ಮಲ್ಟಿ ಪರ್ಪಸ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳಿಗೆ consignment basis ಮೇಲೆ ಕಬ್ಬಿಣ, ಗೊಬ್ಬರ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಕೆಲವು ಹೋಬಳಿಸೊಸೈಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಣವೂ ಇಲ್ಲ, ಕಬ್ಬಿಣ, ಗೊಬ್ಬರ ಸಹ ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಸೊಸೈಟಿಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ ವಸೂಲ್ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ? ಜರೂರಾಗಿ ತನಿಖೆಮಾಡಿ ಎಷ್ಟು ಬರಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ವಸೂಲುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ ಹೊರತು ಸುಮ್ಮನೆ ಲೆಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ 20-30 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬರಬೇಕು ಎಂದು ತೋರಿಸುವುದು ಬಹಳ ತಪ್ಪು. ಇದೇ ರೀತಿ ಅನೇಕ ಸರ್ಕಲ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳಲ್ಲೂ ಸಹ ಕಬ್ಬಿಣ, ಗೊಬ್ಬರ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ಬೇರೆ ಬಾಬುಗಳಿಗೆ ಆ ಹಣವ

(ಶ್ರೀ ಟಿ. ಸಿ. ಬಸಪ್ಪ.)

ನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅವು ಮುಚ್ಚುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುತ್ತಾ ಇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಜರೂರಾಗಿ ತನಿಖೆಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ರಿಪೋರ್ಟಿನ 98-99ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ನ್ಯೂನತೆಯು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರು ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಡದೇ ಇರುವ ಕೆಲವು ಕಟ್ಟಡಗಳ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದ ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಿಮಾರ್ಕು ಇದೆ.

> P-98 : "The Accountant-General said that the main point here was that the Government had spent Rs. 35,000 to end of 1950-51 on improvement works on the Government and hired buildings occupied by Ministers. That expenditure was not correct."

ಸರ್ಕಾರಿ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ ಅಲ್ಲದೆ ಬಾಡಿಗೆ ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ ಅಂಥ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್‌ಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹಣ ಹೇಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರು? ಆ ಅಂದಾಜು ಯಾರು ಮಾಡಿದರು? ಕೌಂಟರ್ ಸೈನ್ ಯಾರು ಮಾಡಿದರು, ಆ ಎಕ್ಸ್‌ಪೆಂಡಿಚರಿಗೆ ಯಾರು ರುಜು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ? ಮಂಜೂರು ಯಾರು ಮಾಡಿದರು? ಈ ಬಿಲ್ಲುಗಳಿಗೆ ಹಣ ಕೊಡಲು ಇದು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಆ ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ ಮಂಜೂರಾಗಲಿಕ್ಕೇ ಎಷ್ಟೋ ತಿಂಗಳುಬೇಕು. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಈ ಖಾಸಗಿ ಬಾಡಿಗೆ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್‌ಗಳ ಮೇಲೆ ಈ ರೀತಿ ಖರ್ಚು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದರೋ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ,

> P-99 : "The Committee were of the view that the amount spent over the purchase of articles was heavy and extravagant, that suitable rules might be framed to see that they were given reasonable but not excessive comforts at a reasonable cost. So far as improvements to private buildings were concerned, the question of recovery of amount already spent may be examined and the Committee desires a fuller report regarding the authority responsible for incurring the expenditure and details of amounts spent. The Committee felt that it is objectionable to spend for improvement works over private buildings out of the public funds"

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಮಿಟಿಯವರು ತೀರ್ಮಾನಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ ರಿಪೇರಿ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಅದು ಮಂಜೂರಾಗಿರಬೇಕು. ಮಂಜೂರಾಗಿಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾರು ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೋ ಅವರನ್ನು ಜವಾಬ್ದಾರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ರೀತಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊರಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಹಣ ವಸೂಲು ಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಇದೇ ರೀತಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಸಮಿತಿಯವರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ; ಮತ್ತು ಆ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರಮವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಕೊನೆಯ ವಿನಂತಿ ಏನೆಂದರೆ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೂ ಅವರು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ತೀರ್ಮಾನದ ಮೇಲೆ ಅತಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಂಡು ಮುಂದಿನ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಅಧಿವೇಶನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಒಂದು ವರದಿ ತಯಾರುಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಸಮಿತಿಯವರು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಈ ಸಭೆಯವರು ಅವರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ನಾಗಪ್ಪಶೆಟ್ಟಿ (ಶಿವಮೊಗ್ಗ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಯವರು 1950-51ನೇ ಇಸವಿಯ ವರದಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಇವರು 1950-51, 1951-52, 1952-53, 1953-54 ಈ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಅಕೌಂಟುಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ನೋಡಿ ಅವರ ವರದಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಅಥವಾ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ಆಗಿರತಕ್ಕ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದುತೊಂಡು ಅವರು ಈಗ ಒಂದು ವರ್ಷದ ವರದಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೋಡಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದಾದ ನಂತರ ಪುನಃ ಇನ್ನೊಂದು ಸಮಿತಿ ರಚನೆ ಆಗಿ ಅವರು 1951-52ನೇ ಸಾಲಿನ ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರ ವರದಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ 1956ನೇ ಇಸವಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಏನಾದಹಾಗಾಯಿತು ಎಂದರೆ ಹಿಂದಿನ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಒಂದೊಂದು ವರ್ಷದ ಲೆಕ್ಕ ವರದಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಂತಾಯಿತು. 1951 ರಿಂದ ಹಿಡಿದು 1957ರ ವರೆಗೂ ಆಗತಕ್ಕ ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದವರು ಒಂದು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿ ಆ ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮುಂದೆ ರಚನೆಯಾಗತಕ್ಕ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ಈ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷವಾದರೂ ಆ ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ವರದಿಯನ್ನು ಈ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟರೆ ಈ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಯಾರಾರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದರೋ ಅವರು ರಿಟೈರ್ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಈ ದಿನ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ, ಯಾರು ಜವಾಬ್ದಾರರು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಹಿಂದೆ ಅನೇಕರು ಏನೇನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದರೋ ಅದನ್ನು ಆಗಲೇ ಕಂಡುಹಿಡಿ

ದಿದ್ದಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಕೌಂಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ಒಂದು ವರ್ಷದ ಅಕೌಂಟನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಂತೆ ಮುಂದೆ ಆಗತಕ್ಕ ನಡವಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದೇ ಈ ವರದಿಯ ಮುಖ್ಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಈಗ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಒಬ್ಬ ಖಾಸಗೀ ಮನುಷ್ಯ, ಪ್ರೈವೇಟ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀ ನಡೆಸತಕ್ಕವನು ಅವನ ಬಂಡವಾಳ 10 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಆಗಿದ್ದರೆ ಅದೇ ಸರ್ಕಾರೀ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 80 ಲಕ್ಷ, 90 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬಂಡವಾಳ ಇರುತ್ತದೆ. ಖಾಸಗೀ ವರ್ತಕ ತಾನು ಹಾಕಿದ ಬಂಡವಾಳದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ 3 ರಷ್ಟು 4 ರಷ್ಟು ಲಾಭ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವನ ವೆಚ್ಚವನ್ನೂ ಆದಾಯವನ್ನೂ ನೋಡಿದರೆ ಅವನ ಬಂಡವಾಳ 10 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ 40 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಸಿರುತ್ತಾನೆ. ನಾನು ನಾಲ್ಕೈದು ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡದ್ದು, ತಯಾರಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದ್ದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಬಂಡವಾಳ ಇಷ್ಟಿರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿಯೂ ಈ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಸಗೀ ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ಯಾವ ರೀತಿ ವ್ಯಾಪಾರೋದ್ಯಮವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೋ ಅದೇರೀತಿ ಒಂದು ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ನಿಗದಿಮಾಡಿ ಆ ಬಂಡವಾಳದಲ್ಲೇ ಅವರು ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಸಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಲಾಭ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಈಗಲಾದರೂ ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಕೆಲಸಮಾಡಿದಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದೇ ವಿನಾ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಅವರ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಬಂಡವಾಳವನ್ನೂ ಸಹ ನಿಗದಿಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದೇ ವಿನಾ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವರ್ಷವೂ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಸಮಿತಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು 5 ಅಥವಾ 6 ವರ್ಷದ ನಂತರ ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನು ತನಿಖೆಮಾಡಿ ವರದಿ ಕೊಡುವುದು ಖಂಡಿತ ಸರಿಯಾದ್ದಲ್ಲ. ಈಗ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಸಮಿತಿಯವರು ಯಾವ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೋ ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕಾದರೆ, ಆ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ಕೊಟ್ಟ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಈ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಂಥ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೆಲವರು ಈಗಲೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರಾದರೂ ಕೂಡ ಮುಂದೆ ಏನೇನು ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಬೇಕು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಡೈರೆಕ್ಷನ್ ಕೊಟ್ಟು ಸರಿಪಡಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದೆ ನಡೆದಂಥ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈಗ ವಿನಾಕಾರಣ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೇ ಇರುವುದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರತಕ್ಕ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿ, ಈ ಕಮಿಟಿಯವರು ತಮ್ಮ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಚನೆಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಯಾವ ರೀತಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಸಮಿತಿಯವರಿಗೆ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

Sri P. R. RAMAIYA (Basavanagudi).—Sir, I wish to make a few remarks in connection with the report of the Public Accounts Committee. At the outset I should thank the Members of the Committee for the careful scrutiny they have made of the Public Accounts. They have pointed out irregularities that are very grave. They have also made suggestions as to how these irregularities could be avoided. But Sir, the greatest sinner seems to be the Public Works Department and next comes Electrical Department. The Committee have pointed out several irregularities in these Departments. I do not know if these Departments would rectify these, because we have seen Sir, how on the floor of the Assembly and the Council the work of the Public Works Department has been criticised very often and with good reason. But we find no improvement at all in respect of the irregularities that have been pointed out in respect of the works that have been undertaken by this Department. Sir, on page 8 reference has been made to the irregularities in connection with some expenditure relating to the expansion of the Soap Factory and starting of a Fertiliser Factory. Sir, details have been given in this report about the extraordinary way in which amounts were spent with regard to the starting of Fertiliser Project. I do not want to take much of the time of the House in going into the details. But, Sir, it is very amazing how such a thing could take place without even considering the need. Even this expenditure could have been avoided if all aspects of the case had been fully examined. The Chairman of the Committee has observed that the scheme was thought of without making available the required funds and power supply, and that they ought not to have envisaged such a scheme without prior thought.

Sir, now I come to Tunga Project. The Committee says :

(SRI P. R. RAMAIYA.)

"Ten years have elapsed since Tunga Project was started and no estimate has been submitted for sanction though the work is nearing completion."

THE ACCOUNTS OF COMMERCIAL CONCERNS.

Sir, this is a very important matter. The Committee has rendered very great service by pointing out the defects in this department. Supposing, these concerns were managed by Limited Companies, what would have been the fate of the Managing Directors? Sir, while Government has been managing the industries and commercial concerns, it should be working with a view to promoting the working of the industry on a profitable basis and set an example for private enterprises as to how to run these concerns in a profitable manner. The way in which they are proceeding is very astonishing. It is observed here:

"The Committee examined the accounts of each concern as furnished in the Report. It has been specifically brought to the notice of the Committee that (1) the system of stock-taking is defective, (2) that there is no proper system of cost accounting and (3) that the terms of credit sales are not defined and that there are large outstandings."

Proceeding further the Committee observes:

"There is at present no officer who is well qualified and specialised in cost accounting."

Sir, this is a very important matter; if these commercial concerns are to be managed properly, this cost accounting is very important.

Another point which the Committee has brought to the notice of this House is: "It should also be seen that the industrial concerns do not accumulate stock and that production is strictly limited to the demand." In the last paragraph of the summary the Committee says:

"In the course of review of balances of debt heads, the Committee examined a few Departmental Heads and it was found that there were large differences between the Accountant General's books and departmental accounts. General explanations offered were not convincing and the Committee gained the impression that the position of the Departmental Accounts under Loans and Advances is thoroughly unsatisfactory and that an appreciable portion of the balances may become irrecoverable if timely action for reconciliation of balances is not taken. The employment of necessary staff for proper maintenance of accounts may be considered and the cost of such staff will more than compensate the losses that would otherwise occur by non-recovery of capital and interest."

Sir, without taking much time of the House, I may state that the members of this House have to carefully study the report with a view to suggest to Government that such irregularities are avoided in future. I wish the Government do implement all the recommendations made by the Committee with regard to each officer. With these few remarks, I welcome the Report of the Public Accounts Committee.

*Sri A. BHEEMAPPA NAIK (Molakalmuru).—Sir, I want to say a few words with regard to a point raised by some Hon'ble Members. It was observed that some of these projects were taken up without preparing the estimates. There will be certain circumstances under which projects will have to be taken up without preparing final estimates. I refer to Tunga Anicut. The Government of Madras, without consulting the Government of Mysore, raised a loan for the Project. The conditions are that, if one Government were to take up a project and after that, another Government wanted to take up a project under the same river, the former Government will have to give its consent. Therefore, at that time it was felt necessary to agree to start this project immediately and estimates prepared later. I think, estimates must have been prepared

* Indicates that the speech has not been revised by the Member concerned.

later; I do not know what the latest position is. In all cases, if it is taken as a rule that a work should not be taken up without the preparation of the estimate, the projects like Tuppadahalli and Sangenahalli, where immediate action was necessary to prevent further loss, could not have been taken up. Under such circumstances, I believe, it should not be an inexorable rule to say that no work should be taken up before actually the estimate is prepared. Circumstances will have to be taken into consideration.

Sri T. MARIAPPA (Mysore City-North).—May I add a few words to what my Hon'ble friend has already said in this behalf? It is true that in the case of public works, there are instances of irregularities. Unfortunately, we notice such irregularities not only in Mysore but in other parts of India as well. Hon'ble Members of this House must have read with interest, similar irregularities in respect of river projects. Essentially, if the reasons for execution of the projects and particularly, urgent projects are kept in mind, perhaps you will find some reason for not preparing detailed estimates. Sir, may I submit to this Hon'ble House that no work is started without an estimate? Rough estimates are always drawn up and administrative sanction is always taken. Therefore, let it not be said that no estimate was prepared; details might not have been prepared in certain cases. What has happened in the case of Thungabhadra and other projects is, that the Government of Mysore and Government of Madras did not come to an agreement readily. Hon'ble Member Sri L. Siddappa was in charge of the Public Works. Then, in Mysore there were two Chief Engineers. It was pressed that the claims of Mysore should not be lost by mere time default. When Government of Madras were taking steps to build Thungabhadra, when they had already taken up certain irrigation works like Krishna-Pennar, Vedavathi basin, Thungabhadra basin, it was up to Mysore Government also to take necessary steps, because we were also entitled to certain portion of water. We did not want the efflux of time to be in favour of Madras. Therefore, the Chief Engineers of Mysore and the Chief Engineer of Madras met and tentatively agreed for sharing of water both of Tunga and Bhadra as also the tributaries of Cauvery. We have not yet agreed for the sharing of water of Kapini. The Government of Madras have agreed not to put any anicut for irrigation; it is only for power. Therefore, these agreements have to be finalised. With a view to see that we also come up simultaneously with Madras, we had to take up this work. After a lapse of a year or two, detailed estimates have been drawn up.

2-30 P. M.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ (ಸಾಗರ–ಹೊಸನಗರ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಮಂಡಿಸಿರತಕ್ಕಂಥ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಕಮಿಟಿಯ ವರದಿಯ ಮೇಲೆ ಈಗಾಗಲೆ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯಂಗಾರ್‌ರವರು ಮತ್ತು ಇತರರು ಮಾತನಾಡಿ ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿರತಕ್ಕಂಥ ಮುಖ್ಯವಾದ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿ ಈ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಲೆಕ್ಕದ ವರದಿಯಲ್ಲಿ 1950-51ನೆಯ ಸಾಲಿನ ಅಪ್ರೋಪ್ರಿಯೇಷನ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್, 1952ರ ಆಡಿಟ್ ವರದಿ, 1950-51ನೆಯ ಸಾಲಿನ Finance Accounts ಮತ್ತು 1951ರ ಆಡಿಟ್ ವರದಿ ನಮೂದಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಎಂದರೆ Fertiliser Factory ಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ವೃಥಾ 2.2 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರು ಎಂದೂ, ಹಾಗೆಯೇ ತೊಗರಿಬೇಳೆಯ ಒಂದು ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಇದರಿಂದ 2 ಲಕ್ಷ 36 ಸಾವಿರ ಚಿಲ್ಲರೆಯಷ್ಟು ರೂಪಾಯಿಗಳು ನಷ್ಟವಾಗಿದೆಯೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭದ್ರಾ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್, silk industry ಬಗ್ಗೆ, ಭದ್ರಾವತಿಯಲ್ಲಿ finance ಬಗ್ಗೆ, ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯವರು ಯಾವ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೋ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಈಗ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ಸಮಿತಿಯವರು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ಹಣಕಾಸಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರತಕ್ಕಂಥ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು ತನಿಖೆಮಾಡಿ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಕೇಳಿ, ಅನಂತರ ಈ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ನಾಗಪ್ಪಶೆಟ್ಟರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ಇದು ಹಳೆಯ ಲೆಕ್ಕ, ಇದರ ಮೇಲೆ ನಾವು ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ ಪ್ರಯೋಜನವಾದರೂ ಏನಿದೆ, ಈಗ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಖರ್ಚುಮಾಡುವ ಹಣದಮೇಲೆ ಸರಿಯಾದ accounting ಕ್ರಮ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆಮಾಡಬೇಕು, ವರದಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವ ರೀತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅವರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ನಾಗಪ್ಪಶೆಟ್ಟಿ.—ಚರ್ಚಿಸಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಇದನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವೆಂಬ ಅರ್ಥ ಬರುವ ರೀತಿ ಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾತನಾಡಿದರು.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎನ್. ಮೂಡಲಗಿರಿಗೌಡ (ಕುಣಿಗಲ್).—ಸರ್ಕಾರದವರು 3-4 ವರ್ಷಗಳಾದಮೇಲೆ ಈ ವರದಿ ಯನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟರೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ವೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಅದು ಹೇಗಾದರೂ ಇರಲಿ; 3-4 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಖರ್ಚುಮಾಡಿದ ಹಣಕ್ಕೆ ಯಾರು ಜವಾಬ್ದಾರರು ಎಂಬ ವಾದವನ್ನು ಅವರು ಹೂಡಿದರು. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ continuity ಇದೆ. ಇವೊತ್ತು ಐದು ವರ್ಷಗಳಿ ಗೊಂದು ಬಾರಿ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಬದಲಾವಣೆ ಯಾದರೂ ಸಹ, ಸರ್ಕಾರ ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ನಡೆದು ಕೊಂಡು ಬರತಕ್ಕ ಸಂಸ್ಥೆ. ಇದು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯ ಜನತೆಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ ಹಣದ ಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು. ಇವೊತ್ತೂ ಸಹ ಆ ಹಣಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರಗಳ ಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸಹ ಸರ್ಕಾರವೇ ಹೊರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೆ ಯಾರೂ ಇದನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇದರ ಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಗಳು ತೀರಿಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆಸ್ತಿ ಇದ್ದರೆ ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಗ್ರಾಂಟು ಆಗಿರುವ ಹಣ ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಯವರು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯ ನಾವು ಇಂದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದುದು. ಇದು ಸರ್ವಥಾ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ ಖರ್ಚುವೆಚ್ಚಗಳ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ irregularities ಕಂಡುಬರುವ ಅಂಶ ಗಳನ್ನು ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನಮೂದಿಸಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೂ ಸಹ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿ ದ್ದಾರೆ. ಇದು ತೀರ ಅಸಮರ್ಪಕವಾದುದು. ಸಪ್ಲಿ ಮೆಂಟರಿ ಗ್ರಾಂಟು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ವಸ್ತುತಃ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಸಪ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಗ್ರಾಂಟು ಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಇಂಥವು ಅನೇಕವು ಇಲ್ಲಿವೆ. ಕೆಲವು ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳನ್ನು ಸಹ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲವು ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಕೆಲಸ ಗಳಿಗಾಗಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಮಂಜೂರು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳಿಗಾಗಿ ಒದಗಿಸಿರುವ ಹಣವನ್ನು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಖರ್ಚುಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳನ್ನು—ಆ ಕಾರಣ ಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ–ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಹತ್ತಾರುವರ್ಷಗಳಿಂದ ಗ್ರಾಂಟಾದ ಮೊಬಲಗು ಖರ್ಚಾಗದೆ,ಕೆಲಸವಾಗದೆ ನಿಂತಿರುವುದೂ, ಆ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗವಾಗಿ ಬೇರೆ ಅಧಿಕಾರಿ ಆ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಬಂದಿರುವುದೂ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಈಗಿನ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವನ್ನು, ಹಿಂದಿನ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಕೆಲಸದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ದರೂ ಸಹ, ಅದರ ಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನು ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿ ಜಾರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ.—ಯಾವಾಗಲೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಹಲವಾರು ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಹಲವಾರು ಬಾಬು ಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಖರ್ಚಾಗದೆ ಉಳಿದಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬಹುದು. ಏನೋ ಖರ್ಚಿನ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 10-15ರಷ್ಟು ಗ್ರಾಂಟು ಮೊಬಲಗಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆಗಿದ್ದರೆ ಅಷ್ಟೇನೂ ಆಕ್ಷೇಪಣೀಯವಾದು ದಲ್ಲ. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಶೇಕಡ 50—70—100ರಷ್ಟು ಖರ್ಚು ಬಾಬು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭ ಗಳನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿ ಆಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನ ಕೇಳಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿ ಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಿ, ಆ ರೀತಿ ಖರ್ಚಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ಮುಖ್ಯಾಂಶ. ಈ ವಿಧಾನಸಭೆಗೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಮುಖ್ಯವಾದ ಎರಡು ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸು ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ, ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದರ ಬಗ್ಗೆ, ಯಾವ ರೀತಿ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಹಿಡಿತವಿಲ್ಲ. ಸುಮಾರು ಆರುಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು large industries ಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಖರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇಷ್ಟು ಹಣ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಕೈಲಿ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಈ ಆರುಕೋಟಿ invest ಮಾಡಿ ಅದರಮೇಲೆ 4-6 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಗಳಷ್ಟು ಲಾಭ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮಲ್ಲಾದರೋ ಖರ್ಚಿನ ಬಾಬೇ ವಿಪರೀತವಾಗಿರು ವಾಗ ಇನ್ನು ಲಾಭವೆಲ್ಲಿ ಬಂದೀತು? ಇನ್ನೂ ಭದ್ರಾ ವತಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದಾ ದರೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ಆಡಳಿತವಿರುವ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನಾ ಗಲಿ—ಅಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ತಾತಾ, ಬಿರ್ಲಾ ಮುಂತಾದ ಖಾಸಗಿ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಅಜಗಜಾಂತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ತಾತಾ, ಬಿರ್ಲಾ products ಖರ್ಚಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮತ್ತು ಅವು ಬಾಳಿಕೆ ಬರುವಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಖಾನೆಗ ಳಲ್ಲಿತಯಾರಾದ products ಖರ್ಚಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಬಾಳಿಕೆಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅನೇಕ ದೂರುಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ ಮಾದರೀ ಸಂಸ್ಥಾನವೆಂದು ಹೆಸರುಗಳಿಸಿದ್ದರೂ, ಹಿಂದೆ ಈ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಆಡಳಿತ ವನ್ನು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದ ದಿವಾನರುಗಳು ನಡೆ ಸಿದ್ದರೂ, ಇಂದಿಗೂ ಅವರು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ವಿಖ್ಯಾತಪುರುಷರೆಂದು ಹೆಸರುಗಳಿಸಿದ್ದರೂ, ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಲ್ಲ, ಜನತೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಡನೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಆಡಳಿತ ದಕ್ಷತೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಕೂಲಿಗಾರರ ಸೌಕರ್ಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಾಗಲಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿರುವುದು ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ವಿಷಾದ ಕರವಾದ ಪ್ರಸಂಗ. ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಆಡಳಿತ ದಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ, ಕೆಲಸ

ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದರಲ್ಲಿ, ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಇತರ ಖಾಸಗೀ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಡನೆ ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವವರೆಗೂ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಮ್ಮ ಹಾಸನ ಇಪ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು designs ಉಳ್ಳ ಸಾಮಾನುಗಳು ತಯಾರಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವವರೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ತಾವು ಖರ್ಚುಮಾಡಿದ ಹಣ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ಸಾಧಿಸಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ವ್ಯಥಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣ ಪೋಲುಮಾಡಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ನನಗೆ ತಿಳಿದುಬಂದಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಭದ್ರಾವತಿಯ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮಾಲು stock ನಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ದೊರಕದೇ ಇರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ಸರ್ಕಾರದ ಬಂಡವಾಳದ ನೆರವಿನಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಗಳ ಆಡಳಿತ ಯಾವರೀತಿ ಇದೆಯೆಂಬುದು ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ, ಖಂಡನೀಯವಾಗಿದೆ, ವಿಷಾದಕರವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಯೆಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತಪಡುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಪೋಲಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೂ ಆಗಿದೆ.

ಆಹಾರದ ಇಲಾಖೆಯ ವಿಚಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ 90 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೂ transaction ಆಗಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಕೂಲಂಕಷ ಪರಿಶೀಲನೆ ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಸಾವಿರ ಜನರ retrenchment ಆಗಿದೆ. ಇದರ ಲೇವಾದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾದ ಬಾಕಿಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಇವೆ. ಎಷ್ಟೇ ಮುತುವರ್ಜಿ ವಹಿಸಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಬಾಕಿ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಿದರೂ, ಎಷ್ಟೇ margin ಬಿಟ್ಟರೂ 25 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೂ write off ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಈ 90 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಸಹ ಸೇರಿದ್ದರೂ, ಉಳಿದ ಮೊಬಲಗಿನ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ಕರಾರುವಾಕ್ಕಾದ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳು ಸಿಕ್ಕುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನೇನಾದರೂ ಖಾಸಗಿಯವರ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ 90 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಿ ಅದರಿಂದ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಲಾಭ ಸಹ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಿನ ಲೆಕ್ಕ ತನಿಖೆಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ, ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು, ಎಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯಾಯಿತು, ಎಲ್ಲಿ stocks ಇದೆ ಎಂಬವುಗಳನ್ನು locate ಮಾಡುವುದಕ್ಕೇ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು—ಅವರು ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ರಾಮನಾಥಯ್ಯನವರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ—ತಿಳಿಸಿರುವ ವಿವರಣೆ ನೋಡಿದರೆ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ, ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಕೈಹಾಕಿ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಡೆಸಿದೆಯೋ ಅದರಲ್ಲಿ ಅದರ supervision ಸಾಲದು ; ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ನೇಮಿಸಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವರು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ, ಮುತುವರ್ಜಿಯಿಂದ ವಹಿಸಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಇದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಪಡುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನೂ ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶ್ರೀನಿವಾಸಅಯ್ಯಂಗಾರ್‌ರವರು ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ; ಭದ್ರಾ, ತುಂಗಾ, ನುಗು ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳ ಸರ್ವೇ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಬೇಕು, ದುಡಿಯ ಬೇಕು ಎಂದು ಅಪೇಕ್ಷಪಡುವವರಿಗೆ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟು ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದೆ, ಇದರಿಂದ ಉಪಯೋಗ ಏನು ದೊರೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ? ಕೆಲಸ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ profit margin 75 per cent ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. 25 per cent actual workಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ನೆಹರೂ ಅವರೂ ಕೂಡ ಬೊಂಬಾಯಿನಲ್ಲಿ ಹೀರಾಕುಡ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟಿನಿಂದ ಏನು ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ, ಕೆಲವರಿಗೆ ಈಗೇನೋ ಕೆಲಸ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಅಷ್ಟೇ ಹೊರತು ತಕ್ಷಣ ಯಾವ ಉಪಯೋಗವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಪ್ರೊಡ್ಯೂಸ್ ಆಗುವುದು ಬಹಳ ಮುಂದೆ, ಈಗ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರಲ್ಲಾ ಅವರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಇವು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಕೂಡ ವಿಧಾನಸೌಧ ಏಕೆ ಎಂದರೆ ಅನೇಕರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಸಿಕ್ಕುವುದಕ್ಕೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಎನ್ನುವುದು ಮೂಲಭೂತವಾದ ವಿಷಯ. ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಈ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ಆ ಜನರು ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಅದನ್ನೇ ನಂಬಿಕೊಂಡು ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ? ಅದು ಸಮಾಪ್ತಿ ಆಯಿತು ಎಂದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅವರ ಜೀವನ ಮುಗಿಯಿತು, ಪುನಃ ವಾಪಸು ಹೋಗಬೇಕು ಎಂತಲೇ? ಈಗ ಭದ್ರಾ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಸಾಡಿ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೇ ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣು ಹೊರುತ್ತಿರುವವರ ಪಾಡನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಅನೇಕ ಜನ ಕಾಲರಾದಿಂದ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರಾಯಶಃ ಅಲ್ಲೇ ಅವರು ಸಮಾಧಿಯಾಗುವವರೇ ಹೊರತು ಮುಂದಿನ ಭವಿಷ್ಯ ಅವರಿಗೆ ಏನೂ ಇದ್ದಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದು 6 ಆಣೆ, 8 ಆಣೆ, 10 ಆಣೆಯಿಂದ $1\frac{1}{2}$ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಕೂಲಿ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಇಂಥ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವಾಗ ಅಮಾನಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಭಾಗ ಇದೆ. ಯಾವ ಕೆಲಸ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟುದಾರರಿಗೆ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ತೆಗಲುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಹಣ ದುರುಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಅಂಥಾದ್ದನ್ನು ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೂಲಕ ತಾವೇ ನಿಂತು ಸೂಪರ್‌ವಿಜನ್ ಮಾಡಿ ಕೆಲಸ ಪೂರೈಸಬೇಕೆಂದು ಅಮಾನಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ರೀತಿ ಇವೊತ್ತು ಭದ್ರಾ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟಿನ ಬಲಭಾಗದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅಮಾನಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಇಂಜನಿಯರುಗಳು ಸೂಪರ್‌ವೈಜರ್‌ಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು—ಅಲ್ಲಿ 500-600 ಜನ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ—ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪ್ರತಿ ದಿವಸ ಚೆಕ್ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಬಹಳ ನಿಸ್ಪೃಹತೆಬೇಕು, ಸಾತ್ವಿಕರಾಗಿರಬೇಕು. 500 ಜನ ಕೆಲಸಮಾಡಿ 600 ಜನ ಎಂದು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಸಿಮೆಂಟ್

(ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.)

ಮಿಕ್ಸ್ ಮಾಡುವಾಗಲೂ ಸಹ ಸಿಮೆಂಟ್ ಚೀಲಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ದಿವಸಕ್ಕೆ 8 ಸಿಮೆಂಟ್ ಮೂಟೆಗಳಂತೆ 10 ದಿವಸ ಸಾಗಿಸಿದರೆ ಸಾಕು ಒಬ್ಬನ ಜೀವನ ಆಗುತ್ತದೆ. ಎಂದರೆ ಮುಂದೆ ಅವನ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟು ಹೋದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ಅವನ ಜೀವನ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ಕೆಲಸ, ಅದರಲ್ಲೂ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಮೇಲೆ, ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ಸುಮಾರು 4 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೂ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಇದ್ದ ಮೇನ್‌ಟೆನೆನ್ಸ್ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳ ಕೆಲಸ ಎಂದರೆ ಭದ್ರಾ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟು ಮುಂತಾದುವೂ ಸಹ ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ನ್ಯೂನಾತಿರಿಕ್ತಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು 6 ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಸರಿಪಡಿಸಿ, ಲಂಚ ರುಷುವತ್ತನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಒಂದು ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಅಂಥ 6 ತಿಂಗಳುಗಳು ಎಷ್ಟಾದುವು, ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಅವರಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹನುಮಂತಯ್ಯ.—ನೀವೇನಾದರೂ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿರೋ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಅದನ್ನು ಈಗ ನಾನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ (ನಗು !) ಇವೊತ್ತಿನ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ, ಮೊದಲು ಒಂದು ಎಸ್ಟಿಮೇಟು ಮಾಡಿ ಆಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಆ ಎಸ್ಟಿಮೇಟುಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಕಮಿಟಿಯವರೂ ಸಹ ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ತೀವ್ರವಾಗಿ ರಿಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ತರಹ ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಎಸ್ಟಿಮೇಟುಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು, approximate estimation ಇಲ್ಲದೆ, ಫೈನಲ್ ಆಗಿ ಎಷ್ಟು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುವುದು, ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿ ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ಬಿಡುವುದು ಮತ್ತು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಸೈಟುಗಳನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅಂತಿಮದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಇದು ಅಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೊಬ್ಬರು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಒಬ್ಬರು ಮಾಡಿದ ಎಸ್ಟಿಮೇಟನ್ನು ಅವರು ವರ್ಗವಾಗಿ ಹೋದರು ಎಂತಲೋ ಅಥವಾ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಎಸ್ಟಿಮೇಟು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಎಂತಲೋ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಥಾದ್ದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೂ ಕೂಡ ನಿಸ್ಪೃಹತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ರೀತಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಎರಡರಷ್ಟು ವೆಚ್ಚ ಅಥವಾ ಲುಕ್ಸಾನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇವೊತ್ತು ಇಂಥ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಗಳು ಈ ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇರುವುದನ್ನು ತಾವು ನೋಡಬಹುದು. ಡಿಸೈನ್ ಮಾಡತಕ್ಕವರು, ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ ಮಾಡತಕ್ಕವರು, ಸೂಪರ್‌ವೈಸ್ ಮಾಡತಕ್ಕವರು, ಇವೆಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕವರು ಒಬ್ಬರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಪರ್ಟಿಕ್ಯುಲರ್ ಆಗಿ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡಿಂಗ್ ಎಂಜಿನಿಯರ್, ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಎಂಜಿನಿಯರ್, ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಎಂದು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸೂಪರ್‌ವೈಸರ್ ಎಂದು ಯಾರು ಇದ್ದಾರೆಯೋ ಅವರ ಮುಖಾಂತರ ಬಹಳ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆ ಸೂಪರ್‌ವೈಸರ್ ಮಾಡಿಸಿರುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಎಂಜಿನಿಯರು checked and found correct ಎಂದು ಹಾಕದಿದ್ದರೆ ಆ ಇಂಜಿನಿಯರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಕೊಡುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಇದ್ದವರು ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರೇ ಎಂದು ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದ ಇಂಜಿನಿಯರು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದರೆ ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕೇ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಸೂಪರ್‌ವೈಸರ್ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಇಷ್ಟು ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಹೊಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಮೊದಲೇ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಶೇಕಡ 18 ರಂತೆ ಸಾಲ ತರುತ್ತಾರೆ, ಕೆಲವು ವೇಳೆ 100ಕ್ಕೆ 300 ರೂಪಾಯಿ ಕೂಡ ಬಡ್ಡಿ ಕೊಡುವುದುಂಟು. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ಬರತಕ್ಕ ಲಾಭ ಈ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಎಷ್ಟು ಲಾಭ ಬರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲೇ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಆ ಕೆಲಸದ ಅಂದಾಜು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ.—ಈಗ ಆರೀತಿ ಇಲ್ಲ, ಬದಲಾಯಿಸಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಒಬ್ಬರು ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಸೇತುವೆ ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಡಿಸೈನ್ ಒಬ್ಬರು ಕೊಡಬೇಕು. ಡಿಸೈನ್ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರ ಕೆಲಸ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿಯಿತು. ಅದೇ ರೀತಿ ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ ಮಾಡುವವರು ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಆಯಿತು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅವರ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಯಿತು. ಸೂಪರ್‌ವೈಜರ್ ಕೆಲಸ ಬರೀ ಸೂಪರ್‌ವಿಷನ್ ಎಷ್ಟೋ ಅಷ್ಟೇ, ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ ರಿವೈಸ್ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಅವರದಲ್ಲ, ಹೇಳಿದಷ್ಟು ಕೆಲಸ ನೋಡಿಕೊಂಡಿರುವುದೆಷ್ಟೋ ಅಷ್ಟೆ. ಹೀಗೆ 3 ಭಾಗವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಕರಪ್ಷನ್ ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು. ಈಗಿರತಕ್ಕ ಸಖ್ಯ, ಸ್ನೇಹದಿಂದ, ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರೂ, ಸೂಪರ್‌ವೈಜರುಗಳೂ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಸೇರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 75-80 ಲಾಭ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಮಣ್ಣು ಕಡಿದು ಹಾಕುವುದು ಇರುತ್ತದೆ. 6 ಅಡಿ, 8 ಅಡಿ ಮಣ್ಣು ತೆಗೆದು ಹಾಕುವುದು ಎಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ? ಹಿಂದೆ ಯಾವಾಗಲೋ ತೆಗೆಸಿಹಾಕಿರುತ್ತಾನೆ, ಅದನ್ನೇ ಈಗಲೂ ತೋರಿಸಿ ಮಣ್ಣು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟರೂ ಕೂಡ, ದೊಡ್ಡ, ದೊಡ್ಡದು, ಶಾಶ್ವತವಾದ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಮೈನ್‌ಟೈನ್ ಮಾಡುವುದು, ಶಾಶ್ವತವಾದ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು, ಮತ್ತು ಶಾಶ್ವತವಾದ ಅಣೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು, ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವುದು ಇಂತಹ ಯಾವ ಕೆಲಸದಮೇಲೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಹಾಕಿ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಕೆಲಸ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೋ ಅಂಥಾದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ನಿಗಾ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡತಕ್ಕ ಹಣ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೂ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ ಬಹಳ ನಷ್ಟ

ವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ P.W.D. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಈಗ ಇರತಕ್ಕ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿ ತಕ್ಷಣ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಹಣ ಮಣ್ಣುಪಾಲೋ ಹೊಳೆಯ ಪಾಲೋ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದರ ಪಾಲೋ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಂಪೂರ್ಣ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇದು ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ಸಹ ಒಳಗೊಂಡು ಒಂದು condensed report ಆಗಿದೆ. ಸಾಧಾರಣವಾದ ವರದಿ ಅಲ್ಲ. ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗಿರತಕ್ಕವರು, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನರಿತವರು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವರದಿ ಇದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾಕ್ಯವೂ ಕೂಡ ಬಹಳ ಅಮೂಲ್ಯವಾದದ್ದು. ದೇಶದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾನಿಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ವಾಸವಾಗಿರತಕ್ಕ ಮನೆಗಳಿಗೆ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ಇದೆ. ವಿಮಲಪ್ರಭಾ ಅಂತ ಒಂದು ಮನೆ. ಅದನ್ನು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಅದಕ್ಕೆ 30 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಾಗಿದೆ.

Page 98: "Sri H. S. Rudrappa emphasised the need for recovery of the amount spent over repairs, as the landlords were bound to effect necessary repairs to their buildings according to the provisions contained in the H.R.C. Act. If a landlord refuses to attend to the repairs, legal action could be taken against him."

"The Chairman remarked that the Government had been paying very heavy rents for the buildings occupied by Ministers and that Government ought not to have undertaken repairs for themselves. The amount that had been spent over the repairs of rented buildings should be recovered out of the rents payable to the landlords."

ಇದು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಡವೇ? ಹಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕು ಬೇಕಾದ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಆ ಕಟ್ಟಡದ ಮಾಲೀಕರು ಅದಕ್ಕೆ, ಅವರ ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ, ಒಪ್ಪದೇ ಹೋಗಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಅನುಕೂಲ ಆಗಬೇಕು, ನಲ್ಲಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಹಾಕಿಸಿಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ಅವರಿಗೆ ಖರ್ಚು ಹಾಕಿಸುವುದು ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗ. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಮನೆಯನ್ನೇ ಪೂರ್ತಿ ಬದಲಾಯಿಸಿ, 10 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಯ ಮನೆಯನ್ನು 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮನೆಯನ್ನಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದೇವೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ನಿಮಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲು ನೀವೇ ನಮಗೆ ಹಣ ಕೊಡುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ಎಂದರೆ ಯಾರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ? ಹೀಗೆ 30 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚುಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಬಹುಶಃ ಅವರು ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೋ ಏನೋ?

Mr. SPEAKER.—May I know whether the Hon'ble Member is going to take more time?

Sri S. GOPALA GOWDA.—Yes.

Mr. SPEAKER.—The House will rise now and meet at 3-30.

The House adjourned at Three of the Clock and reassembled at Thirty Minutes past Three of the Clock.

[MR. SPEAKER in the Chair.]

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ನಾನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ವಾಸವಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಮನೆಗಳಿಗೆ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಇತರ ಖರ್ಚು ಮಾಡತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು 30 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಅದು 35 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳು. ಸಮಿತಿಯು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದೆ:—

"The Committee observed that improvement works to hired buildings should not be undertaken unless the cost is recoverable from the owners and it was the duty of the landlord to attend to repairs of such buildings."

ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂದುಗಡೆ 99ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ರಿಮಾರ್ಕ್ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

"Sri H. S. Rudrappa said that present Ministers' Salaries and Allowances Act, 1952 did not specify the scale of articles to be supplied to the Ministers. It was better that such a scale was fixed."

"The Committee were of the view that the amount spent over the purchase of articles was heavy and extravagant, that suitable rules might be framed to see that they were given reasonable but not excessive comforts at a reasonable cost. So far as improvements to private buildings were concerned, the question of recovery of amount already spent

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ)

may be examined and the Committee desires a fuller report regarding the authority responsible for incurring the expenditure and details of amounts spent. The Committee felt that it is objectionable to spend for improvement works over private buildings out of the public funds."

ಇದಕ್ಕೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮತ್ತು ಖರ್ಚು ಮಾಡುವಾಗ ನಿಗದಿಯಾದ ಹಣವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡದೆ ಹೋದರೆ ಲೆಕ್ಕ ಮೀರಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಮಿತಿಯವರು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಗಳು ನಡೆದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸು ಇಲಾಖೆ, ಜೈಲು ಇಲಾಖೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದುಂಟು. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಖರ್ಚುಗಳಿಗೆ ಯಾವ ವೌಚರೂ ಇಲ್ಲ, ಹಣವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಫೈನಾನ್ಷಿಯಲ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರು ಹೇಳಿರುವುದು ಈ ರೀತಿಯಿದೆ :—

"Financial Secretary.—Vouchers for the expenditure are not there. Either the vouchers should be there or money should be there.

"Chairman.—You purchase foodstuffs for your men in some hotel. Could you not have got the vouchers also ?

"I. G. P. of Police.—That is not possible. On emergency duty, policemen will be placed on duty in different places. We give each of them something for their food. He takes his lunch or refreshment in a hotel. How can we get vouchers for that ?"

ಆಮೇಲೆ ಸಮಿತಿಯು ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ.

"The Committee, while agreeing with the observations of audit, recorded that in future vouchers should be produced for such expenditure and when it was not possible to obtain vouchers in certain cases details of expenditure as required by audit must be furnished."

ಈ ರೀತಿ ಅವರು ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಇಂಥ ಲೋಪದೋಷಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಿತಿ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ತನ್ನ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರತಕ್ಕಂಥ ಅನೇಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಇನ್ನೂ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಈ ವರದಿ ಇಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾಲೋಚನೆಗೆ ಬಂದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮುದ್ರಣವಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಇದಾದ ಮೇಲಾದರೂ ಕೂಡ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಈ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬಹುದೋ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಗಮನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಈ ವರದಿಯಿಂದ ಇನ್ನುಮೇಲಾದರೂ ಈ ರೀತಿಯ ಲೋಪದೋಷಗಳು ಪುನಃ ನಡೆಯದಂತೆ ಸರ್ಕಾರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಪ್ರಾಮಿಸ್‌ಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದಿಲ್ಲದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಕೇಳಿದರು ; ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರು ಒಂದು ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಬಗ್ಗೆ, ಒಂದು ಸೇತುವೆ ಬಗ್ಗೆ, ಒಂದು ಕಾಸ್‌ವೇ ಬಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ಒಂದು ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಈ ರೀತಿ ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರಲಿ ಅಥವಾ ಒಳಪಡದಿರಲಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಹಣಕಾಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅದನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಹಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನೋಡೋಣ, ಮಾಡಿಸುತ್ತೇವೆ, ಕೊಡುತ್ತೇವೆ, ಅಗಲಿ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತೇವೆ, ಇದನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಬರುವಾಗ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿರುವ ಅನೇಕ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳಿವೆ. ಈ ವಿಚಾರ ಈ ವರದಿಯಲ್ಲೂ ನೋಡಬಹುದು. 54 ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ವಿಷಯ ಹೇಳಿದೆ.

"Then the personnel to man the dispensaries may not be available. In 1950 plans were made to open 63 dispensaries. But till today we have been able to open only 39."

ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. 63 ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದು 1950 ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತಯಾರಿಸಿದರು. ಆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಇದುವರೆಗೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಬರೀ 39 ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇದುವರೆಗೆ ತೆರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಹೀಗಾಗಬಾರದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಅವರು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮಾಧಾನ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ.

"The Committee resolved that in future extra grants should not be asked for unless all preliminaries are completed and the Department is in a position to carry out the programme of opening dispensaries or purchase of new equipments."

ಈ ರೀತಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿವೆ. ಈ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಗಮನದ

ಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದದ್ದು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಜನರಲ್ ರಿಮಾರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ 9 ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ "Disposal of Audit Notes" ಎಂದು ಒಂದು ಪ್ಯಾರ ಇದೆ. ಅದೂ ಕೂಡ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಈ ಆಡಿಟ್ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಲೆಕ್ಕ ಸರಿಪಡದೆ ಪುನಃ ತೊಂದರೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

"Disposal of Audit Notes.—It was brought to the notice of the Committee that there was considerable delay in dealing with audit notes by the Departments. The Finance Department explained that Government had taken action to issue suitable instructions and had even gone to the extent of stopping the pay of Departmental Officers who did not comply with the requirements of audit. The Committee observes that as belated disposal of audit notes in any form would conceal serious irregularities by lapse of time, the officers should be made aware of their responsibilities and any dilatoriness on the part of departmental officers should be dealt with suitably."

ಎಂದು ಕೂಡ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಆಡಿಟ್ ಇಲಾಖೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಇಲಾಖೆಯವರು ಹಣಕಾಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಿಷ್ಠುರವಾದ ಕ್ವೈರಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿ ಸೂಕ್ತವಾದ ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಬಂದ ಹೊರತು ಹಣ ಡ್ರಾ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಾನೂನು ಕಟ್ಟಳೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಗಳ ಹಣ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಹಿಡಿತದಿಂದ ಖರ್ಚಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸಿನ ಲೆಕ್ಕಗಳು ಹಿಂದಿನಿಂದ ತನಿಖೆಯಾಗದೆ ಈಗ ವರದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೆ 1942 ರಿಂದ ಲೆಕ್ಕವಿರುವ ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದರೆ ಆಗ ಯಾರು ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗಬೇಕು ? ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಾರದಿರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ಹಳೇ ಲೆಕ್ಕ ಪೆಂಡಿಂಗ್ ಆದರೆ, ಕೊನೆಗೆ ಬರಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಬ್ಯಾಡ್ ಡೆಟ್ಸ್ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಅಥವಾ ರೈಟ್ ಆಫ್‌ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಕೊಡದ ಹಾಗೆ ಈಗಿನ ಹೊಸ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಪ್ರಕಾರ ಹಣಕಾಸಿನ ಮೇಲೆ ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹತೋಟಿಯಿರುವಾಗ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೂ, ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮುಖಾಂತರ ಈಗ ನಡೆಸುವ ವ್ಯವಹಾರ ಮುಂತಾದುವುಗಳ ಮೇಲೂ ಪೂರ್ಣ ಹತೋಟಿಯಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಕ್ಷಣ ಸೂಕ್ತಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಈ ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಪಾಯ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಹಣಕಾಸಿಗುಂಟಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಸ್ಟೋರ್ಸ್ ಪರ್ಚೇಸ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಾಮಾನುಗಳು ಗೈರುವಿಲೆಯಾಗಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೆಲವು ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ವಾಚ್ ಅಂಡ್ ವಾರ್ಡ್ ಇರುತ್ತದೆ. ವರಾಂಡದಲ್ಲಿ ತಂತಿ ಸಾಮಾನು ಮುಂತಾದವನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದೆವು, ಎಲ್ಲೋ ಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ವಾಚ್ ಅಂಡ್ ವಾರ್ಡ್ ಇರಲಿಲ್ಲವೆ, ಅವರೇನಾದರೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೇ, ಏಕೆ ಹೋಯಿತು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ವಸ್ತುಗಳು ಸ್ಟೋರ್ ಕೀಪರ್ ವಶದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ಬೆಲೆ ಬಾಳತಕ್ಕ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಸ್ಟೋರಿನಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವರಾಂಡದಲ್ಲೋ, ವಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲೋ ಇಟ್ಟು, ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಮಾಡಿದರೆ, ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತು ನಷ್ಟವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥ ಏನಾದರೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊರಿಸಿದಾಗ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದನ್ನು ನೆಪಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಾವು ಛಾರ್ಜು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಿತ್ತು ಎಂದೇನೋ ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಎವಿಡೆನ್ಸ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ಕಳವಾದ ಮಾಲಿಗೆ ಯಾರಮೇಲಾದರೂ ತಪ್ಪು ಹೊರಿಸಿ ಅದನ್ನು replace ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಂಥದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇರಬಾರದು. ಯಾವುದೇ ವಸ್ತು,—ಅದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ವತ್ತೇ ಆಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರದ ಸ್ವತ್ತೇ ಆಗಿರಲಿ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಇರಬೇಕು. ಯಾರಮೇಲೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಅವರನ್ನು personal ಜವಾಬ್ದಾರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದರಲ್ಲಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ (ಹುಣಸೂರು).—ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳವೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲದೇ ಒಂದು ಸಾಮಾನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ ಅದು ಅವಿವೇಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ಏನು ಮಾಡಬೇಕು, ಎಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕು, ಯಾಕೆ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಒಂದು ಕಡೆ ರಾಶಿ ಹಾಕಿದ್ದರೆ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿದರೆ ಯಾರು ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗುತ್ತಾರೆ ? ಎಷ್ಟು community set radio ಕೊಂಡುಕೊಂಡಿರಿ, ಎಷ್ಟು ಉಳಿದಿವೆ, ಎಲ್ಲಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಈ ಒಂದು ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಯಾರು ಕಾರಣರು ? ಇದರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಣ ಪೋಲಾಗಿದೆ ! ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಹಣ ಪೋಲಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲ. ಅದೇ ಸರ್ಕಾರದ ಬೆನ್ನು ಮೂಳೆಯೆನ್ನಿಸಿರುವ ನಾನ್‌ಗೆಜೆಟೆಡ್ ನೌಕರರ ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಎಂಬ ಬೇಡಿಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಹಲವಾರುಬಾರಿ ಬಂದು ಯಾವಾಗ ಕೇಳಿದರೂ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಉತ್ತರವನ್ನು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಗೆ, ಆವರ

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.)

ಡಿಯರ್‌ನೆಸ್ ಅಲೋಯನ್ಸನ್ನಾದರೂ ಸಂಬಳದೊಡನೆ merge ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದರೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಹಣಕಾಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿಲ್ಲ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ $6\frac{1}{2}$ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಖರ್ಚು ಹೊರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸಬೂಬು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಒಂದೊಂದು ಬಾಬಿನಲ್ಲಿಯೂ ಲೆಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕದೆ ಇರುವುದನ್ನೂ, ಅಂದಾಜಿಗೆ ಮಿತಿಮೀರಿದ ವೆಚ್ಚವಾಗುವುದನ್ನೂ ಮಿತವ್ಯಯದಿಂದ ಉಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ವಾಸ್ತವವಾಗಿಯೂ ಈ ನಾನ್‌ಗೆಜೆಟೆಡ್ ನೌಕರರ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ನಂಬುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಮಗಾರಿ ಕೈಗೊಂಡು, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಲಾಭದಾಯಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಾದ ಮಾಲುಗಳ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅದರಿಂದಲೂ ಸಹ ಹಣಕಾಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಈ ದಿನ Consolidated Fund ನಿಂದ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚಗಳಿಗಾಗಿ ಹಣದ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಬಡ್ಜೆಟ್ ಒಂದನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿ ಸಭೆಯ ಅಂಗೀಕಾರ ಪಡೆಯುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಈ ರೀತಿಯ ಏರ್ಪಾಡಿನಲ್ಲಿ ಲೋಪದೋಷಗಳೇನೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು effective ಆಗಿ ಇದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೋ ಎಂಬುದು ನಾವು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾದ ವಿಚಾರ. ಇದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರೇನೋ ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸಹ ಬಹಳವಾಗಿದೆ. ರಸ್ತೆಗಳ ಕಾಮಗಾರಿ ಕೆಲಸ, ಕೆರೆ ಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ದುರಸ್ತುಮಾಡುವ ಕೆಲಸ, ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳ ಕೆಲಸ—ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಇಂದು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಹಣದ ದುರುಪಯೋಗವಾಗಿದ್ದರೆ, ಹಣ ಸರಿಯಾಗಿ ಖರ್ಚಾಗದೇ ಇದ್ದರೆ, ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಣ ವಿನಿಯೋಗವಾಗಬೇಕೋ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗವಾಗದೇ ಇದ್ದರೆ, ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಸಹ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ vigilant ಆಗಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಸಮಯ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದರಿಂದ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಣ ಪೋಲಾಗುವುದನ್ನು, ತಡೆಗಟ್ಟಬಹುದು. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಸಹ ಪೂರ್ಣ ಗಮನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಕ್ಕ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡುವುದು ಅವರ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಲಕ್ಷಗಟ್ಲೆ, ಕೋಟಿಗಟ್ಲೆ ಹಣ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವುದರ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಬಡತನವಿರುತ್ತದೆ, ಸರ್ಕಾರದ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಜನತೆಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವುಂಟಾಗಿ ಜನರ ನೈತಿಕಮಟ್ಟ ಸಹ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ತಾನೇ ಜವಾಬ್ದಾರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ? ಇಂಥ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಮುಖಂಡರಾದ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಜವಾಬ್ದಾರರೆಂದು ಹೇಳೋಣವೇ, ಅಥವಾ ಹಣಕಾಸಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರನ್ನು ಜವಾಬ್ದಾರರೆಂದು ಹೇಳೋಣವೇ ಅಥವಾ ಹಣಕಾಸಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳಮೇಲೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊರಿಸೋಣವೇ? ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹರಿದು ಹಂಚಿಹೋಗಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರಮೇಲೂ ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಒದಗುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಣ ಪೋಲಾಗುವುದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಸರ್ಕಾರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಡನೆ, ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೂ ಇರಬೇಕು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಸಹ ಇದಕ್ಕೆ ನಿಗಾಕೊಟ್ಟು ಯಾವ ಯಾವ ಬಾಬಿಗೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಹಣ ಮಂಜೂರಾಗಿದೆ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ಕೆಲಸ ನಡೆದಿದೆ, ಎಷ್ಟು ಹಣ ಖರ್ಚಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ಉಳಿದಿದೆಯೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ತೀವ್ರ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು vigilant ಆಗಿದ್ದು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಮಾಚಾರಕೊಟ್ಟು ಬಂದೋಬಸ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಸುವುದು ಉತ್ತಮವಾದ ಮಾರ್ಗ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಹ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಸದಸ್ಯರು ಇತ್ತಿರುವ ಸಲಹೆಗಳನ್ನೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೂ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು.

ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು.—ಇದೇನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆಯೋ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸಭೆ, ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೂ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಇಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಿವೇದಿಸಿಕೊಂಡು ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರ ಪಡೆಯಲೋಸುಗ ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಸಭೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವ ಹಣದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸಹ ಬಹಳವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಇಷ್ಟು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಈಗತಾನೇ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬೆಳ್ಳಾರ ಚಿನ್ನದ ಗಣಿಗಾಗಿ 12 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಖರ್ಚಾದಮೇಲೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರವು ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಅದು ಅವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಆ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಇನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಟ್ಟಂತೆಯೇ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಇಂಥ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಈ ರೀತಿ ನಷ್ಟ ಹೊಂದುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ನಮಗೆ ಎಷ್ಟೋ ನೆರವು ದೊರೆತರೂ, ಕೊನೆಗೆ ಅಮೇರಿಕಾ ಮತ್ತು ರಷ್ಯಾಗಳ ನೆರವು ದೊರೆತರೂ ದೇಶ ಊರ್ಜಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ದೇಶವು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಡತನದಲ್ಲಿ ತೊಳಲಿ ಬಳಲಿ ಅಧೋಗತಿಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಇಂಥ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿ ಅಪಯಶಸ್ಸು ಗಳಿಸಿದ ಸರ್ಕಾರ ಸಹ ಅದರ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಸಮರ್ಥತೆಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅಲಕ್ಷ್ಯತೆಯನ್ನೂ ತೋರಿಸಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾದರೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಸಭೆಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಗುರುತರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಹಣಕಾಸನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಯಾವ ಯಾವ ಬಾಬಿಗೆ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಇದುವರೆಗೂ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡುಬಂದಿರುವುದು ಬರೀ formality ಆಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿಲ್ಲ. ನಾನು formality ಎಂದು ಹೇಳುವುದರ ಅರ್ಥವಿಷ್ಟೆ: ಮೊದಲೇ ಬಡ್ಜೆಟ್ಟನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಆಗ formal ಆಗಿ ಗ್ರಾಂಟು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. Aye or Nay ಹೇಳುತ್ತೇವೆ.

Majority ಪಕ್ಷ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. They will carry. ಆದುದರಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೆಂದೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಸಭೆಗೆ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ನಾವು ಸಾರ್ವಜನಿಕರೇ ಸರ್ಕಾರದ ಯಂತ್ರ ಎಂಬುದನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಂಸ್ಥಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಖರ್ಚುಮಾಡುವ ಹಣಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಸಭೆ, ಅಂದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾದ ಈ ಸಭಾಸದಸ್ಯರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಣ ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನಡೆದಿರತಕ್ಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಏನೇನು ಮತ್ತು ಇವುಗಳಿಗೆ ಖರ್ಚಾಗಿರುವ ಮೊಬಲಗೆಷ್ಟು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ವಿಷಾದವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಸಾಕಷ್ಟು vigilance ಇಲ್ಲದಿರುವುದು, ಉದ್ದೇಶ ಸಾರ್ಥಕತೆಯಿಂದ ಖರ್ಚಾಗದಿರುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣನಿಗಾ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಭದ್ರಾವತಿಯಲ್ಲಿ Ferro Alloy Plant ಇದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರಿಗೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಬಂತು . . .

Mr. SPEAKER.—That does not come within the purview of this report.

Sri K. HANUMANTHAIYA.—It will come in the next year's report.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಇದನ್ನೂ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ಸೇರಿಸಿಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

Mr. SPEAKER.—This report refers to 1950-51. After all, you can just mention one example and come to the point. You cannot completely digress.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಭದ್ರಾವತಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ blast furnace ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀ ಮುನಿನಂಜಪ್ಪನವರು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಣೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ Ferro Alloy Plant ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮಾತು ಸಹ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿಲ್ಲ.

Mr. SPEAKER—The Hon'ble Member can take another opportunity to ventilate his grievances on that particular point.

SRI S. GOPALA GOWDA.—It is not my personal grievance.

ಈ ವರದಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳೆಲ್ಲ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಮುನಿಸ್ವಾಮಯ್ಯ (ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ—ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿಗಳು).—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಸಮಿತಿಯವರ ವರದಿಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸಮಿತಿಯವರು ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆಂಬುದು ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತು ಗುರಿ ಇಲ್ಲದೆ ಅಂದಾಜು ತಯಾರಾಗುವುದು, ಅನಂತರ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅದು ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದಿ, ಕೊನೆಗೆ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೆಹನತ್ತಿನಿಂದ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಹಣಕ್ಕೆ ಮಂಜೂರಾತಿ ದೊರಕುವುದು.—ಹೀಗೆ ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತುಗುರಿ ಇಲ್ಲದೆ ಹಣ ವ್ಯಯವಾಗುವುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಮೊದಲೇ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ plan and estimate ತಯಾರು ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬದಲಾವಣೆಯೇನಾದರೂ ಆದರೆ plan and estimate ತಯಾರು ಮಾಡಿದವರ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊರಿಸಿ ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡರೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹಣ ಪೋಲಾಗುವುದನ್ನ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಳಿಸಬಹುದು.

4 P. M.

ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಲಾಭ ಬರುತ್ತಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟು ಲಾಭ ಬರತಕ್ಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಇಲ್ಲ ನಷ್ಟವನ್ನೇ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯನವರು 100—150 ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೋಪು ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಾಲೇಜುಗಳು, ಪಾಠಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಧನ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಷ್ಟು ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರಾದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ತಮ್ಮ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕು, ಯಾವರೀತಿ ಅದು ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದಂತೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಯೋಚನಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು ಈಗ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ, ಆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಿಂಗಳ ಕೊನೆ ಆಯಿತು ಎಂದರೆ ಸಂಬಳ ಬರುತ್ತದೆ, ರೆವಿನ್ಯೂ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲು ಮಾಡಿದ್ದೋ, ಸೇಲ್ಸ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ವಸೂಲು ಮಾಡಿದ್ದೋ, ವರಮಾನದ ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ವಸೂಲು ಮಾಡಿದ್ದೋ ಇಂಥ ಹಣವನ್ನು ತಂದು ಅವರ ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ಸುರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಹೇಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋದರೂ ಆಯಿತು, ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಚೇರ್ಮನ್ನೋ, ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟೋ, ಮ್ಯಾನೇಜರೋ, ಡೈರೆಕ್ಟರೋ ಏನೋ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿ ಎಂದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಜಬರ್‌ದಸ್ತ್ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ ಸಾಕು. . . .

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹನುಮಂತಯ್ಯ.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಗವರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಸೋಪ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ಲಾಭ ಬಂದಿದೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಮುನಿಸ್ವಾಮಯ್ಯ.—ಅದರ ವಿಷಯ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತ ಇಲ್ಲ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭ ಬರಬೇಕು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇತರ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೇಗೆ

(ಶ್ರೀ ಆರ್. ಮುನಿಸ್ವಾಮಯ್ಯ.)

ನಷ್ಟ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹನುಮಂತಯ್ಯ.—ಯಾವಯಾವುದರಲ್ಲಿ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ?

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಮುನಿಸ್ವಾಮಯ್ಯ.—ಐರನ್ ವರ್ಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹನುಮಂತಯ್ಯ.—ಐರನ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ವಿಷಯ ಮೊದಲೇ ಬಡ್ಜೆಟ್ ಸ್ಪೀಚ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಶೇಕಡ 7 ಲಾಭ ಬಂದಿದೆ. ಹಾಕಿರುವ ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್ 33 ಲಕ್ಷ 45 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳು.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಮುನಿಸ್ವಾಮಯ್ಯ.—ಹಾಸನದ ಇಂಪ್ಲಿಮೆಂಟ್ಸ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ, ಷುಗರ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಯಲ್ಲಿ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹನುಮಂತಯ್ಯ.—ಷುಗರ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 51 ಸರ್ಕಾರದ ಷೇರು ಇದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬರುವಷ್ಟು ಶೇಕಡ ಲಾಭ ಇನ್ನಾವುದರಲ್ಲೂ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಮುನಿಸ್ವಾಮಯ್ಯ.—ಸಿಲ್ಕ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಯಲ್ಲಿ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹನುಮಂತಯ್ಯ.—ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಮುನಿಸ್ವಾಮಯ್ಯ.—ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅದು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಆಗಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಶ್ರದ್ಧೆ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅಷ್ಟು ಶ್ರದ್ಧೆ ವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ತಮ್ಮ ಅವಗಾಹನೆಗೆ ತರುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ಸಹ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸರಿಪಡಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈಗ ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ book adjustment ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಗದಾಗಿ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಆಯಾ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಒಂದಷ್ಟು ಹಣ ಒದಗಿಸಿ ನಗದಾಗಿ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದರೆ ಮುಂದೆ ಆಗತಕ್ಕ ನಷ್ಟವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

*Sri J. MOHAMED IMAM (Jagalur).—Sir, I was a member of the Public Accounts Committee and as a member, I feel glad that the report has been received very well and there is practically unanimity of approval of the report. Sir, at this time, I cannot but recall the services rendered to the Committee by the late Accountant-General Sri Ghatak who passed away only two days ago. We deeply regret this incident and I must at this moment acknowledge the services rendered by him to the Committee and pay a tribute to the valuable help rendered by him. I must also state that but for his co-operation, the Committee would not have given so many suggestions and the Committee itself would not have had so much material before them. He was fearless in his criticism and without fear or favour he brought up before the Committee all the facts for consideration. It is a great pity that he is no longer with us and I pray that his soul may rest in peace. May I request you Sir, on behalf of this House to convey to the members of the bereaved family the sense of grief of this House?

Sri K. HANUMANTHAIYA.—That is my work.

Sri J. MOHAMED IMAM.—I am only making a suggestion. Sir, I will now touch on one or two observations that the Committee has made on the facts brought out by the Accountant-General that many works, important works and works of great magnitude were being carried on without proper estimate and withont any sanctioned estimate. In this connection, Sir, I must bring to the notice of this House that estimates are of two kinds and there are two stages of sanction. First of all, there is what is called the administrative sanction, *i.e.*, the Government approves of a certain work being taken up and then further steps including the preparation of estimates and plans would be taken up. The Department is concerned with this stage and it has to prepare detailed estimates and plans and send them for the sanction of the competent authority, whether it be Government or the Chief Engineer or the Superintending Engineer or whoever it may be. But technical sanction must be obtained in time. I agree with Sri T. Mariappa that there are works which cannot await sanction of the competent authority and these works must be carried on.

Sri T. MARIAPPA.—Cannot afford to wait for technical sanction.

Sri J. MOHAMED IMAM.—Of course, Sir, that is only an exception. That cannot be the rule. I do agree with him that in important cases, it cannot await technical sanction, that works may have to be taken up for execution without administrative or technical sanction. But this cannot be the general rule. What is found in this report is that many works have not received technical sanction at all. Although a long period of eight or ten years has elapsed, the concerned Department has not taken the trouble

to finalise the estimate and submit it for sanction. If I may give some instances, we are given to understand that the Bhadra Project, the Thunga Project, even the Sangenahalli and Tuppadahalli and many other tanks have not, till the report was considered, received technical sanction. That is what the Committee observe and this ought not to be like that. Sir, it is all right that the work may have to be commenced pending sanction, but the Department should take timely action to see that they submit plans and estimates in due time and that they are sanctioned. This ought not to be the case. Want of technical sanction will often give room to many irregularities. Technical sanction binds the Executive Engineer and the Departmental Officers to a certain course of action and if there is technical sanction, the Engineer in charge of the works and others will be at liberty to carry on the work according to the finalised plan and estimate. But now the entire work is carried on without any technical sanction and afterwards plans and estimates are prepared according to the work done and then submitted to Government for sanction. This I think ought not to be the case. Sri T. Mariappa said that the Bhadra Anicut has been taken up without sanction because it was an urgent matter. The same perhaps applies to Thunga Project. I can just give a brief history of these two projects. I think the agreement regarding Thunga and Bhadra was arrived at between the Government of Mysore represented by myself and Sri N. Madhava Rao and Sri S. V. Rama Murthy. All of us met at Ooty and we came to an agreement regarding the sharing of the waters and the agreement was finally concluded. Soon after that, the Madras and Hyderabad portion of the work was commenced and I think the portion of work relating to Bhadra Project was given administrative sanction in the year 1946. The work has been going on till now for the past eight years and it looks rather strange that no serious attempt has been made to finalite estimates and submit them for sanction. Similarly the other works have been taken up nearly eight years ago and there was ample time for the Engineers to come to a definite conclusion and submit details for sanction. The fact that they have not been able to do it and that they have been taking indefinite time and failed to submit necessary details shows that our Public Works Department is not vigilant and it is in order to prevent a further repetition of this mistake that the Committee have made these recommendations. Let us compare the Bhadra Project with the progress made in connection with the Thungabhadra Project that is going on at Hospet. It is worth while to compare both these projects in regard to administrative sanction and technical sanction. So far as I know, the formalities are observed very well and very strictly in the other sections pertaining to Hyderabad and Madras and the works are carried on according to a definite programme and on the definite plans and estimates. But here there is so much of uncertainty and our engineers seem to be very lax and I must state at this moment that this is one contributory factor that is responsible for a good deal of revision of estimates and each revision of estimate involves huge sums of money. I am aware that in many cases the cost has gone up by three or four times the original estimate. A work which was once estimated at five lakhs, has gone up to twenty lakhs. And when the final estimate at twenty lakhs is sent up to Government, they will have no option but to sanction the estimate. On the other hand, if the plans and estimates are submitted in time by the Department, Government will have an occasion to scrutinise the details. Government scrutiny is very important. I may tell you that in very many cases, timely scrutiny by the Government has saved several lakhs of rupees to the State. That is the advantage.

So, I think this sort of a thing must be minimised. When a work is entrusted to the Public Works Department, they must be asked to submit an estimate in time before they undertake this work. Afterwards, if there

(SRI J. MOHAMED IMAM.)

is any need for revision, they can approach Government and ask for sanction for the revised estimate giving proper reasons. But, now it has become a general affair. Sir, my friend referred to Damodar Valley and compared it with schemes in Mysore. We are hearing good deal of that valley, but I do not want to touch upon it. I only say that our Engineers are all experienced and familiar with all these intricacies and technical matters; it will not be difficult for them to send estimates prepared in time. Therefore, the Committee has observed that this practice must be avoided and Government must be given an occasion to scrutinise and exercise their discretion when it is a question involving huge sums of money.

Sir, all the observations made by the Committee refer to previous Administrations prior to 1950 and the present Administration is not concerned with it. They even relate to items concerned with the Administration with which I was associated. I raised an objection in the Committee that when the present Administration is concerned with the omissions and commissions and when the Finance Minister himself is responsible for those irregularities, then there must be an independent Chairman rather than the Finance Minister himself. My friend pointed out that the practice in other democratic countries is that an important member of the Opposition is made the Chairman of the Public Accounts Committee. I am glad the Chief Minister has conceded this principle and he has been good enough to ask me to preside over some of the meetings; a convention has been established. Mr. Speaker, you were good enough to point out that the Finance Minister would be the Chairman of the Committee.

Mr. SPEAKER.—No; I said, by virtue of the rules.

Sri J. MOHAMED IMAM.—This is the rule:

"The Chairman of the Committee shall be appointed by the Speaker from amongst the members of the Committee."

There is no obligation that the Finance Minister should be the Chairman. Anyway, Sir, in view of the fact that a healthy tradition and convention has been established, this matter may be left to the Speaker. On this occasion, I must acknowledge, on behalf of the members of the Committee, the help rendered by the Accountant-General in the Committee.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್ (ನೆಲಮಂಗಲ-ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿಗಳು).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಚರ್ಚೆ ವಿಚಾರ, ಸರ್ಕಾರದ ಹಣಕಾಸಿನ ಖರ್ಚು ಯಾವರೀತಿ ನಡೆದಿದೆ, ಇದೆಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲ. ಅಗಾಧವಾದ ವಿಚಾರವಾದರೂ ಕೂಡ ಪ್ರಜಾ ಸರ್ಕಾರವಿದ್ದು, ಇಂಥ ಸೈಂಟಿಫಿಕ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಇದ್ದು, ಮನುಷ್ಯನ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದ್ದು ಐದಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರವನ್ನು, ಯಾವುದೋ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಾದುದನ್ನು ನಾವು ಈಗ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಇದು ಬಹಳ ಶೋಚನೀಯವಾದ ವಿಷಯ. ಈ ಆಡಳಿತ ವಿಚಾರವನ್ನು, ಕನಿಷ್ಟಪಕ್ಷ ಹೋದವರ್ಷ ಆದ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು, ಈ ವರ್ಷ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯಾರೋ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ಅವರುಗಳು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯವಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಆದಷ್ಟುಬೇಗ up-to-date ಎಂದು ಹೇಳುವಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿ ಕಳೆದ ವರ್ಷದ ಅಕೌಂಟನ್ನು ಈ ವರ್ಷ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿ ಒಂದು ಸರಿಯಾದ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೀಲಿಸುವಾಗ ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೂ ಸಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನೂ ವಿಚಾರಮಾಡುವಂತೆ ಕರೆಸಿ ಪ್ರಶ್ನೆಹಾಕಿ ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಪಡೆದಿದ್ದೀರಿ. ಬರಬೇಕಾದದ್ದನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ರೈಟಾಫ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಆಗಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನ ಮನೋಧರ್ಮ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಜೆಗಳ ಪರವಾಗಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಹಿಸಿರುವ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳುವ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಹಾಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಇದು ಸರಿಹೋಗದೆ ಕೋಪ ಸಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೇಗೆ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕೆಂದು ಶಂಕೆಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಖೋತಾ ಬಡ್ಜೆಟ್ ಒಂದು ಕಡೆ, 25-30 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ರೈಟಾಫ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಬಾಧಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆದರೂ ಅನೇಕ ಇಲಾಖೆಯವರು staff ಸಾಲದೆ ಹೋದದ್ದರಿಂದ, ಅಕೌಂಟ್ಸ್ ಕ್ಲಾರ್ಕ್ ಇಲ್ಲದಿದ್ದುದರಿಂದ up-to-date ಲೆಕ್ಕ ಇಡುವುದಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಏನೇನೋ ನೆಪ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪೋಲೀಸು ಇಲಾಖೆಯ ಐ.ಜಿ.ಪಿ. ಯವರು ಹೆಚ್ಚು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ $1\frac{1}{2}$ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ, ಅಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಅಷ್ಟು ಹಣ ಹೆಚ್ಚು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಾಗಿ ಖರ್ಚುಮಾಡುವಾಗ,

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣ ಖರ್ಚಾಗುವಾಗ ಅದು ಆವಶ್ಯಕವೇ, ಇಲ್ಲವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ರಿಟ್ರೆಂಚ್‌ಮೆಂಟ್ ಒಂದುಕಡೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ, ಹಣ ಸಾಲದೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿಗೆ ಹುದ್ದೆಗಳಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಈಗ ರೈಟ್‌ಆಫ್ ಮಾಡಿರುವ ಹಣವನ್ನು ಸದ್ವಿನಿಯೋಗಮಾಡಿ ರಿಟ್ರೆಂಚ್ ಆಗಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಒದಗಿಸಲು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬಹುಶಃ ಸುಂಟರಗಾಳಿ ಬಂದು ಕಾಗೆ ಸೀಗೆಮೆಳೆಗೆ ತೂರಿದರೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ, ಸತ್ಯ ಹಾರಿಹೋಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಯಾರೋ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಯಾರೋ ಜಡ್ಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡುವಾಗ ಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ರೈಟ್‌ಆಫ್ ಮಾಡಬೇಕಾತ್ತದೆ. ಈಗ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆಡಳಿತದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವ ಇಲಾಖೆ. ಮುಂಜೂರಾಗದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಡಮೆಯಾಗಿದೆ, ಮೊದಲು ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅನೂಚಾನವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಬದಲಾವಣೆ ಇನ್ನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಉತ್ತಮಪಡಿಸಿ ಅಕ್ರಮವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಪಡಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಶುದ್ಧಿಮಾಡುವ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು. ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿಗದಿಮಾಡುವಾಗ ಆಫೀಸರುಗಳು ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಗುಮಾಸ್ತರ ಮೇಲೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊರಿಸಿ ಅವರ ಸಂಬಳದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ಕಟಾಯಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ತೊಂದರೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ಹಣ ದೊಡ್ಡವರಿಂದ ಬರಬೇಕಾದಾಗ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರೆದು ರೈಟಾಫ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಲಂಚನಿರೋಧ ಇಲಾಖೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿದಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಖರ್ಚಾದರೂ, ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಯವಿದೆ, ಯಾವ ದಿವಸ ಯಾರನ್ನು ಏನುಕೇಳುತ್ತಾರೋ ಎಂಬ ಭೀತಿಯಿದೆ, ಈ ಇಲಾಖೆಯಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಗ್ರೀಸ್ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥಾನವಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಆಫೀಸರು ಯಾರಾದರೂ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆಂದು ಕಂಡುಬಂದರೆ, ಯಾವ ಆಫೀಸರಾದರೂ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಸೇತುವೆ ಬಿದ್ದುಹೋದರೆ, ಅವನು ರಿಟೈರ್ ಆದರೂ ಕೂಡ ಆತನನ್ನು ಪಬ್ಲಿಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಕರೆಸಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊರಿಸಿ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ರೀತಿಯ ಒಂದು ಭಯವಿರಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎ. ಭೀಮಪ್ಪ ನಾಯಕ್.—ಹಿಂದಿನ (ancient) ಗ್ರೀಸ್‌ನಲ್ಲೋ ?

Sri K. PRABHAKAR.—Whether it is ancient or modern, the principle is there. To have control over the officers who have been responsible for the mal administration of any kind, it does not make any difference so far as the fundamental principle is involved.

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Member has only five minutes to conclude. The Minister must have some time to reply; otherwise, the discussion on this report would be of no avail.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್.—ಈಗ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಆಫೀಸರುಗಳನ್ನು meddle ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏಕೋ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಲಂಚ ನಿರೋಧ ಇಲಾಖೆ ವರದಿ ನೋಡಿದರೆ ಗುಮಾಸ್ತರು, ವಾಚ್‌ಮೆನ್, ಪೋಲೀಸು ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್ಲುಗಳು ಇಂಥವರಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಾಣಬರುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಆಫೀಸರುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ meddle ಮಾಡಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ದೊಡ್ಡ ಆಫೀಸರುಗಳ ಮೇಲೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊರಿಸಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇಳೆಕಾಳು ಆಹಾರ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಸಾಗಿಹೋಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾದ ಮೊಬಲಗನ್ನು ವಸೂಲುಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ ರೈಟಾಫ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೈತರಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಡುವಾಗ ಏನು ಆಧಾರವಿದೆಯೆಂದು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಯಾವ ಆಧಾರವೂ ಇಲ್ಲದಿರುವವರ ವಶಕ್ಕೆ ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. All the security of the Government Officers should be invariably there. ಒಂದು ಎಕರೆ ಜಮೀನಿಲ್ಲದಿರುವವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತರಲ್ಲದವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿರುವ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಮೆಷಿನರಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಏನಾದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆಯಾದರೆ ಗತಿಯೇನು ? ಇದನ್ನು ಯಾರೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆಯೇ ರೇಸ್ ಕ್ಲಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ವಸೂಲುಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಆಫೀಸರಿರುತ್ತಾರೆ. 300 ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ ಪಡೆದು ಅವರು ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರೇನಾದರೂ ಆ ಹಣ ತಿಂದು ಹಾಕಿದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೇನೂ ಹತೋಟಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಾಗೆ ಹಣದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಅಥವಾ ಸ್ಟೋರಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊರಿಸುವ ಕಡೆ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಿಗದಿಮಾಡಬೇಕು.

Sri A. BHEEMAPPA NAIK.—Is it security or responsibility ?

Sri K. PRABHAKAR.—Responsibility implies security and security implies responsibility. ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ವಸೂಲುಮಾಡಲು ದಹ ಇಲ್ಲದೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಸುಮ್ಮನಾಗಿದ್ದೇವೆಂದು ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

(SRI K. PRABHAKAR.)

4-30 P.M.

ಈ ರೀತಿ poor administration ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮೈನರ್ ಆಫೀಸರು ಒಂದು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಗಳುಗಳ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೊಂಬುಗಳೆಂದು ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಒಂದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕರಷ್ಟು ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರೂ ಏನೂ ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಖಾಸಗೀ ಮಹನೀಯರೊಬ್ಬರು ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರಿಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ, ಆ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರು ಅಮಲ್ದಾರರಿಗೆ ಬರೆದು file ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೊಂದು crime ಇದೆಯೇ ! ಗಳುವಿನ ಬೆಲೆ ನಾಲ್ಕು ಆಣೆ ಆದರೆ ಬೊಂಬಿನ ಬೆಲೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ನಷ್ಟವೆಷ್ಟಾಗಿರಬಹುದು ? ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. . . .

Mr. SPEAKER.—That particular case is not included in the Committee's report. Therefore, no reference need be made to that.

Sri K. PRABHAKAR.—It is only as an illustration I said that.

Mr. SPEAKER.—But there is no time. I call upon the Hon'ble Member to close his speech.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್.—ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೀ ಜೆ. ಅಪ್ಪಾಜಿಗೌಡರು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

Mr. SPEAKER.—I want to bring to the notice of the Hon'ble Member that he is making a budget speech. You are now concerned only with the report of the Public Accounts Committee.

Sri K. PRABHAKAR.—I am making suggestions.

Mr. SPEAKER.—No suggestions. If you have got any point on the report of the Committee, you can speak on that.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್.—ಈಗ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿರುವುದು ಇಷ್ಟು : ಯಾವುದಾದರೂ ಬಾಬಿನ ಬಗ್ಗೆ ವಸೂಲಾಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಹಣವನ್ನು write-off ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯಕ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಜಾ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಆಗಾಗ Tour Programme ಹಾಕಿಕೊಂಡು surprise inspection ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವಾಗ ಎಷ್ಟು cases ಅವರು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿದ್ದಾರೆಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ದಾಖಲೆಗಳಿವೆಯೇ ?

Mr. SPEAKER.—Now, it is time. I request the Hon'ble Minister to reply.

Sri Kadidal MANJAPPA.—Sir, I will confine myself to the observations made by Hon'ble Members with reference to my department. The Public Works Department was the object of onslaught at the hands of many Hon'ble Members. One member went to the length of saying that this department is the greatest sinner. I may straightaway tell him that this department has been the greatest benefactor. (*Hear, hear!*) Several analogies were pointed out, that works were being executed without proper estimates being sanctioned. The Hon'ble Member, my friend Sri T. Mariappa, has rightly pointed out that in some cases it is very necessary to start works without estimates. For instance, in respect of Thuppadahalli and Sangenahalli tanks which breached, we had to commence the work and we could not await for the sanction of the estimates. There are several such cases where the Government were obliged to take up the works without estimates thereto being sanctioned. One Member observed that the Bhadra Project which was originally estimated to cost Rs. 8 crores now costs Rs. 17.5 crores. It is true; the project was started in 1947 and after the War the prices began to sour high. For this reason and for various other reasons the estimates are bound to be revised. In the case of Thunga project it is observed that the estimate has not been sanctioned even after a lapse of 8 to 10 years. The first estimate for the entire work was for Rs. 70 lakhs and it was sanctioned on 12th December 1946. The revised estimate was sanctioned for Rs. 151.37 lakhs on 27th March 1953. Again, the revised—second stage scheme—estimate was for Rs. 79.75 lakhs and it has been submitted to Government and it is being examined.

It was also said that capital accounts are not maintained in the case of major works. It is true. It is a problem which is continuing for the last seven years. It is not a new problem that has arisen. A special staff has been sanctioned to maintain the accounts regarding Capital Works.

My friend Sri S. Gopala Gowda (he is not here now) said that engineers and contractors put together take away 75 per cent of the amount spent in the Public Works Department. I can understand an innocent villager or a

child imagining this state of affairs. There may be some loopholes, there may be unscrupulous contractors and unscrupulous officials colluding together. But to imagine that 75 per cent of the amount spent is being swallowed by the officers is a colossal exaggeration. I do not think that any Hon'ble Member of this House will agree with my friend Sri S. Gopala Gowda. In each case we call for quotations, we call for tenders; if it was the case that every contractor is going to make a profit of 75 per cent, there would have been competition in the field. On the other hand we see . . . .

Sri K. HANUMANTHAIYA.—Why do you argue? It is absurd on the face of it to say that 75 per cent is swallowed.

Sri Kadidal MANJAPPA.—He also said that bills are being paid without work actually being done. It has happened in some cases; we have detected them. Human nature being what it is, such a thing is bound to be, and as rightly observed, the public should co-operate with the Government and the Department to put down these things.

Wherever these irregularities are brought to the notice of the Government drastic action is being taken.

It was also said that our engineers are inefficient. Well, Mysore engineers have made a name throughout India. (*A Voice*—'Once') May I also point out that in this State the works are executed more cheaply than in other States? I may also point out that the establishment charges here in this State are less than those incurred in other States.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಹಾಗಾದರೆ ಹೊರಗಡೆ ಹೇಗಿರಬಹುದು, ಸ್ವಾಮಿ?

Sri Kadidal MANJAPPA.—If such irregularities or loopholes are in every State, I do not console myself with the state of affairs there. But these things will have to be put down no doubt and the Government are as keen and as anxious as Hon'ble Members are in regard to the elimination of these defects in the administration.

We, occupying the treasury benches, also, welcome the suggestions made by the Public Accounts Committee and the defects pointed out by them.

My friend Sri Imam said that technical sanction has to be obtained in every case.

Sri J. MOHAMED IMAM.—Except in emergent cases.

Sri Kadidal MANJAPPA.—In every case if administrative sanction and technical sanction have to be obtained, there will be some difficulty. The Hon'ble Member the Ex-Minister for Public Works is aware that in some cases for valid reasons the estimates have had to be varied and design has to be changed. For various reasons there will be delay in according technical sanction.

Reference was also made to the savings in the several Departments. Sir, simply because the amount provided for in the Budget is not spent, it does not mean that the works have not been executed. In most cases, the estimates will have to be refused before the official year. If that is not done, payment will not have been made. Therefore there is bound to be savings under various heads. In some cases, the amount will have been provided for the execution of certain works for which certain formalities are required. For instance, the Kapini Project which was included in the Budget 2 years ago: Government of India said we need not take up that project; therefore there was saving to the extent of five lakhs.

Sir, in conclusion, I submit that the Government will take note of all the good and valuable suggestions made by the Public Accounts Committee and I assure the Hon'ble Members that we on our part will not hesitate to take such action as is warranted in the circumstances.

***Sri K. HANUMANTHAIYA.**—Sir, it so happens that when we are considering the Report of the Public Accounts Committee, the most important official connected with its preparation, namely, the Accountant-General is no longer with us. Sri Ghatak was our Accountant-General. He was one of the best Government servants I have

(SRI K. HANUMANTHAIYA.)

seen. He was honest; he was able; he was intelligent; he was painstaking and more than all, he was a man who was getting on very well with not only his own Department, but with the State Government. His loss, I feel keenly. His loss has also been felt keenly by the Leader of the Opposition, and it is the universal opinion in the State that we have lost one of our best officials. On behalf of the House, Sir, I pray for the peace of his soul. To the Members of the bereaved family, this House conveys its sincere condolences.

So far as the Report itself is concerned, Sir, it is true that many Hon'ble Members have remarked that there has been a great delay in its preparation and submission to this House. People who are conversant with the new Constitutional provisions will realise that it is not the fault of the Ministry, it is not the fault of the Finance Department of the Government of Mysore, it is not the fault of the Members of the Public Accounts Committee. The Constitution was launched for the first time, as you know, two or three years back. The accounting procedure had to be changed. Before the financial integration it was the Mysore Government which was responsible for the preparation of the Public Accounts Committee Report. Now the Accountant-General has to finalise it and it has to go before the Auditor-General of India and he has to give his final approval; then it has to come before the Public Accounts Committee and then before the Legislature. Therefore the formalities prescribed under the Constitution are to some extent responsible for this delay. This delay of about 2 and odd years will not recur, for this is the first report that we are discussing after the Constitution came into force. So to begin with, there have been some difficulties in preparing the report expeditiously. As has been mentioned in the report itself, hereafter the report will be prepared more expeditiously and placed before the Legislature. The Committee itself, as Hon'ble Members have expressed, made a remark to the effect that these reports should be submitted to the Legislature at the earliest possible moment. We have also made the observation that the Comptroller and the Auditor-General of India may be requested to present reports for 1951-52 and 1952-53 immediately; and thereafter the future reports should be presented within one year after the accounts are finally closed. The House will therefore see that none of us is responsible for the delay caused and hereafter these reports may be prepared, as I have already said, as expeditiously as possible.

Regarding the observations that have been made in the Report, there has been unanimity amongst the members; and the same unanimity has been evident in the remarks that various Hon'ble Members have made. That is a happy feature. I for one, wish that irrespective of the Party, irrespective of the membership of this Committee or that Committee, every Member of this Hon'ble House is anxious that the accounts should be maintained properly and rules should be observed rigorously; public expenditure must, as far as it lies in human hands, be above human suspicion. That principle is the bed-rock on which I suppose future reports will be written and implemented.

My Hon'ble friend Sri T. C. Basappa made a suggestion that hereafter along with the report, a report of action taken by the Government may also be given. I perfectly agree with him. I welcome that suggestion and I hope hereafter we will be able to report to the House the steps taken by the Government in implementing the recommendations contained in the report.

There was a good deal of criticism regarding industries. I am sorry to say that most of us were ill-informed. Many people are under the impression that all the industries that are being managed by the Government are running at a loss. Even my sober friend, Sri Gopala Gowda, went to the extent of saying that if six crores are earned, six crores are spent. It is hardly true. For example, the Mysore Iron and Steel Works have earned last year Rs. 33,45,000 which means 7 per

cent profit. The Government Electric Factory has earned a profit of 7 per cent; the Government Porcelain Factory 4 per cent; the Government Soap Factory earned 66 per cent and the Central Industrial Workshop 16 per cent; Sandal Oil Factory and the Government Silk Weaving Factory earned 5 per cent. The only factories that have not been able to earn any profit and have resulted in a little loss are three and all of them are very small factories.

The Mysore Implements Factory at Hassan is one of those three concerns and subsequently we have decided to mechanise it at a cost of ten lakhs, as I have already informed the House in one of my speeches.

The Government Dichromate Factory at Belagola is another such concern which has shown some loss. The Government Silk Filatures has similarly fallen on evil days after the war. It is so because of foreign competition.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ ವೆಚ್ಚ ಎಷ್ಟು?

Sri K. HANUMANTHAIYA.—I have given you the capital invested and the profit and loss. It will work out roughly between five and six crores. That is the gross expenditure.

Sri A. BHEEMAPPA NAIK.—Is gross expenditure, not loss?

Sri L. SIDDAPPA (Channagiri).—I want to know the total amount.

Sri K. HANUMANTHAIYA.—It is about 45 to 50 lakhs. Sir, it is a familiar argument to advance that private industries are being managed efficiently. Has anyone of the Hon'ble Members scrutinised the list of private enterprises and found out how many of them have proved successes and how many of them have proved failures? In fact, the percentage of failures of industrial ventures in the private sector would be far more than the failures in the Government sector. In our anxiety to discharge our responsibilities very efficiently in this House or in the Ministry, we always place Government on an unexpectedly high pedestal and expect everything to be done correctly and perfectly. Those who work in the private enterprises are human beings and those that work in Government enterprises are also human beings. So, human defects will have their own advantages and disadvantages in both the fields. Therefore, we have to see that Government agencies are also prone to err and prone to risk. We should not go away with the idea that everything must be correct and perfect where Government is concerned. That will lead to disappointment and what are called, bitter remarks. Sir, so far as industries are concerned, I agree with the Hon'ble Members that we have to be continuously vigilant as to their working. We have to put forth every effort of ours to increase their income, increase their efficiency and increase their utility to the society. In fact, the various procedures that have been prescribed, the very preparation of a report of this kind is a proof of it. Every year we are taking stock, we are finding out the defects and we are making efforts to improve. That itself is a guarantee that we will not lag behind or that we will not go to sleep.

Sir, some remarks were made in regard to Financial Report and the failure of Government to make recoveries in regard to loans. Strictly, it may not be relevant for me to say, what steps this Ministry has taken, for, the report relates to a period when this Ministry was not in office. But, I assure the House that we are taking very strict steps in order to make recoveries according to the terms of the agreements.

Naturally, the House is very much concerned with the malpractices that take place whether in the Public Works Department or in any other department of Government. I am happy to know that Sri Gopala Gowda has made profound observation with which everyone of us must agree. Democracy is a Government not of the few but of the many. In fact, it is a Government of the people. It is only when people, as a whole, take a lively interest in its working, that its efficiency can be guaranteed. If, in far off places, malpractices take place in any department, in the very nature of things it is impossible for a Minister or for that matter for a Member of this House, to

(SRI K. HANUMANTHAIYA.)

keep an eye on everyone of these transactions. The people of the place know what is going on there. If they are alive to the happenings and make a report to the Government or the concerned authorities, most of the corruptions we talk of will stop. It is only public opinion and public vigilance that can ultimately stop corruption. He has made an appeal and I think it is our duty to make such an appeal to everyone in the country, to keep a vigilant eye over everyone of these works.

I conclude, Sir, with my appreciation of the co-operation that has been extended by the members of the Public Accounts Committee. They have done their work impartially and without any party or personal bias, as I have already admitted. It was a very happy atmosphere to see that everyone of the members of the Committee was anxious and solely anxious, to set matters right. That is a welcome move.

5 P.M.

Regarding the convention that my Hon'ble friend spoke of, the way we worked in the Committee gave no room for changing the convention. I do not think any member of the Committee had occasion to complain that the Finance Minister brought any difficulties in the way of their doing their work impartially and effectively. In fact, we got on together so well that we did not simply think of any convention being established anew and I do not know what you seemed to suggest now. Anyway, this is a matter which we have to discuss with the Hon'ble Speaker, for under the rules it is the Speaker that has to nominate the Chairman. At the appropriate time I will be too happy to discuss this matter with the Hon'ble Speaker and the Hon'ble Leader of the Opposition and see if we cannot establish a good convention. What that good convention is, I do not want to say now. All that I have to state is that the convention that we have followed for the last one year has not been bad.

MR. SPEAKER.—The House will now rise for the day and meet tomorrow at 12 o'clock.

The House adjourned at One Minute past Five of the Clock to meet again at Twelve fo the Clock on Tuesday, the 19th October 1954.

WD 3539—GPB—550—17-12-54